

Mlaš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo · svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagspostamt Klagenfurt 2.

LETO XIII./STEVILKA 43

CELOVEC, DNE 26. OKTOBRA 1961

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

CENA 2.— ŠILINGA

Praznik koroške slovenske pesmi

V do zadnjega kotička napolnjeni veliki dvorani De-lavské zbornice v Celovcu je minulo nedeljo pred naš 1000 rojaki iz Podjune, Roža in Zilje sedem pevskih zborov, ki so včlanjeni v »Zvezo pevskih društev«, nastopilo z bogatim programom ljudskih in umetnih pesmi slovenskega naroda in skladateljev Koroške. Nato pa so se zbrali v združeni zbor 220 pevcev ter mogočno zapeli »O Podjuna« po besedilu Milke Hartmanove in uglas-bitvi Matije Tomca. Radost in ponos sta sijala z obrazov pevcev in gledalcev. Navdušenje je rastlo od pesmi do pesmi, posebno ker so nastopajoči zbori pokazali znaten kvaliteten napredek od lanskega koncerta. Marsikatero oko se je orosilo, ko je napovedovalec ob zaključku de-jal: »V pesmi smo doživljali, kako odporna, kako močna je duša naroda, ki gradi na dobro v sočloveku, na dobro v sebi in na Boga«.

Med številnimi odličnimi gosti, ki so po-častili koncert, so bili naš nadpastir prevz. g. dr. Jožef Köstner, škof krški, državni poslanec dr. Weiß, kulturni referent koroške deželne vlade dvor. svet. dr. Rudan, prelat dr. Rudolf Blüml, kanonik Aleš Zechner, predsednik Mohorjeve družbe č. g. Millonig, ravnatelj Mohorjeve družbe msgr. dr. Hornböck, msgr. Kanduth, msgr. Zimolin, nadalje predsednik Narodnega sveta koroških Slo-vencev dr. Valentin Inzko, ravnatelj Slo-venske gimnazije dr. Joško Tischler. Iz Gorice so prihiteli prof. Filej in gg. Komac in Prašnik, bili so pa navzo-či tudi rojaki iz raznih krajev Avstrije.

Namesto poklicno zadržnega predsednika »Zveze pevskih društev« je pozdravne besede izrekel v obeh jezikih tajnik č. g. To-maž Holmar. Nato je dejal:

»Drage sestre, dragi bratje Slovenci! Spet obhajamo slavo naše pesmi, letos vprav na-še koroške pesmi, one pesmi, ki sega v davnino naših pradedov in smo jo od njih prevzeli; in one pesmi, ki so jo zapeli na-

še koroški rojaki, eni, ki ustvarjajo iz ne-posredne povezanosti z narodovo dušo kot Kernjak ali Hartmanova, drugi, ki uporabljajo sredstva visoke glasbene umetnosti pridobljene v šolah, kot Jobst ali Kramole.

Obhajamo slavo koroške slovenske pe-smi, za katero je žrtvoval svoje življenje koroški pevec Mihej Habih, Žaborčev iz Rut pri Hodišah 16. sept. 1936. leta, torej letos pred 25. leti.

V nedeljo 13. sept. pred 25. leti se je v Dobu pri Logi vesi udeležil kot navdušen pevec podobne pevske proslave kot jo ima-mo mi danes. Ko se je vračal od koncerta domov, sta ga iz zasede napadla sovražnika našega petja in ga s kolom pobila na tla in mu prizadela rane, katerim je po dveh dneh podlegel. Naša dolžnost je, da se ob 25. obletnici dostojno spomnimo mučenika, ki je dal svoje mlado življenje za našo lepo pesem.

Več kot 1300 let zveni naša pesem po ko-roških dolinah in planinah. Doklej pa še? Zvenela bo, dokler bodo — kakor čujemo (Dalje na 4. strani)

Na koncertu: dr. Inzko, dr. Weiß, prelat dr. Blüml, prevz. škof dr. Köstner.

Kmetijska šola v Tinjah kliče koroške fante

Šola bo začela s poukom po Vseh sve-tih.

Sodobnemu kmetijskemu gospodarju je v novem času velikih sprememb v svetu, ki naglo napreduje, mnogo bolj kot kdaj prej potrebna temeljita izo-brazba o gospodarstvu na splošno in prav posebno o kmetijstvu.

Potrebuje pa tudi duhovne izobrazbe, da bo znal svoje življenje in družino usmeriti na edino pravo pot, ki mu jo kažejo večne resnice krščanstva.

Zato starši, ki vam je pri srcu usoda vaših sinov, in fantje, pomislite na bo-dročnost. Koliko znaš, toliko danes ve-ljaš. Pišite nemudoma na naslov na vod-stvo Kmetijske šole v Tinjah na naslov: Bäuerlicher Bildungshof, Tainach.

Kmetovalci južne Koroške!

V nedeljo, dne 19. novembra 1961 bomo volili svoje poklicno zastopstvo za prihodnjih 5 let. Volili bomo v krajevne kmečke odbore, v odbore okrajnih kmeč-kih zbornic in v občni zbor Kmetijske zbornice za Koroško.

Te volitve so za nas velikega pomena. Južna Koroška je gospodarsko zaostala ozemlje. Najbolj trpi na tej zaostalosti domače kmečko prebivalstvo. Zato mu moramo kmetijska zastopstva posvetiti več skrbi, kakor doslej. Južnokoroški kmetje moramo imeti tudi v okrajnih kmečkih zbornicah in v kmetijski zbornici moč-no zastopstvo. To bomo dosegli le v enotni skupnosti. Strankar-stvo v kmetijski zbornici škoduje. Zato vsaj mi združimo svoje glasove in jih daj-mo vsi brez izjeme za

Skupnost južnokoroških kmetov

Kandidati Skupnosti južnokoroških kmetov bodo v krajevnih kmečkih od-borih, v odborih okrajnih kmečkih zbornic in v občnem zboru Kmetijske zbor-nice za Koroško zastopali

naše zahteve

1. V kmetijski zbornici moramo južnokoroški kmetje brez razlike narodnosti doseči enakopravnost s kmeti severnih predelov dežele.
2. Kmetijska zbornica mora pomagati bolj kot doslej k napredku juž-nokoroškega kmetijstva, posebno
 - a) pri nadaljnjem povečanju in izboljšanju kmetijske proiz-vodnje;
 - b) pri boljši ureditvi odkupa in cen za kmetijske pridelke ter nji-hovega razmerja do cen kmetijskih potrebščin;
 - c) pri zložitvi kmetijskih zemljišč, pri izgradnji in izboljšanju po-tov in pri elektrifikaciji gorskih kmetij;
 - d) pri omogočenju stranskih zaslužkov posebno za male kmetije;
 - e) pri ohranitvi kmetijske zemlje za potrebe kmetijstva.
3. Skupnost južnokoroških kmetov zastopa vključenje vsega kmečkega prebi-valstva v splošno socialno zavarovanje. Prispevki za to za-varovanje morajo biti znosni za prizadetega kmetovalca.
4. Skupnost južnokoroških kmetov zahteva za vse kmetovalce zaostalega ozem-lja južne Koroške priznanje posebnih davčnih olajšav. Z njimi naj dežela in država nudita enakovredno podporo domačemu kmetijstvu, kot jo že dajeta obrti in industriji. Posebne olajšave hočemo tudi za nadaljnje uvajanje in uporabo elektrike v kmetijstvu tega ozemlja.
5. Kmetijska zbornica mora posvetiti vso skrb pospeševanju kmetijske-ga združništva in upoštevati enakopravnost vseh združenih orga-nizacij v deželi.
6. Kmetijska zastopstva morajo upoštevati dvojezičnost Koroške pri gospo-darskem šolanju in strokovnem izobraževanju kmečkega pre-bivalstva. Kmetijske in gospodinjske šole in tečaji v slovenskem jeziku mo-rajó uživati enako podporo kot nemški.
7. Kmetijska zbornica mora pri svojem delu v mnogo večji meri upoštevati krajevne kmečke odbore in okrajne kmečke zbornice. Za Podjuno zahte-vamo okrajno kmečko zbornico s sedežem v Dobrli vesi. Le tako morejo kmetje uveljavljati pravice svoje samouprave. Kmetijska za-stopstva naj niso birokratske ustanove.

Kandidati Skupnosti južnokoroških kmetov so iz naše srede. V tem je najboljšje jamstvo, da se bodo v polni meri zavzeli za uresničevanje zahtev za-postavljenega kmečkega prebivalstva južne Koroške. Zato vsak glas za

Skupnost južnokoroških kmetov
(Gemeinschaft der Südkärntner Bauern)

Poziv evropskih manjšin avstrijski vladi

Člani centralnega odbora Federalistične unije evropskih manjšin so se sestali 11. in 12. oktobra t. l. na Dunaju na svojem rednem zasedanju. Dan pred glavno sejo so preživeli med Hrvati in Ogrji na Gradiščan-skem, na Dunaju pa so bili tudi gostje avstrijske vlade.

Med drugim so člani razpravljali na seji o XII. kongresu Federalistične unije, ki bo prihodnje leto v Flensburgu (Schleswig-Holstein), o zvezah unije do raznih evrop-skih organizacij, ki se bavijo z manjšinski-mi vprašanji, o južnotirolskem vprašanju in o vprašanju slovenske manjšine na Ko-roškem. Na zasedanju pa je bilo podano tudi poročilo o položaju manjšinskih za-dev v Evropskem svetu v Strassburgu.

Po predavanju glav. urednika »Dolomi-tov« dr. Volggerja o južnotirolskem vprašanju, je naslovil osrednji odbor v zvezi z uresničitvijo deželne avtonomije v smislu Pariškega sporazuma in v zvezi z diskrimi-nacijo južnotirolske manjšine potom za-konske novele, ki predvideva možnost od-vzema italijanskega državljanstva južnim Tirolcem, dve resoluciji na vlado v Rimu.

Poročilo o položaju slovenske manjšine na Koroškem je podal predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Valentin Inzko. Tudi centralni odbor Federali-stične unije evropskih manjšin je zavrnil reševanje manjšinskega vprašanja na pod-lagi takozvanega ugotavljanja manjšine. Znano je, da je tvorilo ravno to vpraša-

nje jedro vseh dosedanjih razgovorov zu-nanjega ministra dr. Kreiskega s predstavi-niki manjšine in so zastopniki vseh treh glavnih avstrijskih strank zahtevali ugoto-vitev manjšine kot predpogoj za realizaci-jo člena 7 državne pogodbe.

Po temeljiti razpravi o tem vprašanju, je sprejel centralni odbor Unije soglasno sle-dečo resolucijo, ki jo je naslovil na avstrij-skega zunanjega ministra dr. Kreiskega v vednost avstrijski vladi:

»Centralni odbor Federalistične unije evropskih manjšin, zbran dne 12. oktobra 1961 na svojem zasedanju na Dunaju, ugo-tavlja z zadoščenjem, da se razgovarja av-strijska zvezna vlada z zastopniki koroških Slovencev o realizaciji člena 7 avstrijske državne pogodbe. Pri tem izraža upanje, da bodo privedli razgovori do za manjšino zadovoljivih rezultatov.

Federalistični uniji evropskih manjšin je bilo sporočeno, da se avstrijska vlada bavi s pripravo zakona o ugotavljanju manjšine in da so zastopniki koroških Slo-vencev načelno proti ugotavljanju manj-sine. Centralni odbor je o tem vprašanju razpravljal ter si dovoljuje avstrijsko zve-zno vlado opozoriti na dejstvo, da se stri-nja s tozadevnimi pomisleki Slovencev.

Centralni odbor Federalistične unije ev-ropskih manjšin naproša zato avstrijsko zvezno vlado, naj omenjenega zakona ne izdela proti volji prizadete slovenske manj-sine.«

Politični teden

Po svetu . . .

V Moskvi »Kongres graditeljev komunizma«

V novi bleščeči dvorani iz marmorja in stekla v Kremlju je 22. kongres komunistične stranke Sovjetske zveze, ki ga je »rdeči car« Nikita Hruščev začel kot »Kongres graditeljev komunizma« preko noči dobil drugo lice. Hruščev je okrog 4000 delegatom, ki predstavljajo 9,7 milijonov članov komunistične stranke (le neznatna manjšina v prebivalstvu Sovjetske zveze, ki šteje 209 milijonov duš) napovedal boljše čase najkasneje do leta 1980. Razglasil je, da bo do takrat postala Sovjetska zveza prva gospodarska sila sveta ter da bo »socialistični tabor« v proizvodnji prekosil kapitalističnega. Skratka uresničen bo ideal komunizma, to je obilja gmotnih dobrin, kjer bo imel vsak vsega dovolj za življenje ter se bo nasilje umaknilo prostovoljni disciplini. Pohvalil se je za uspehi Sovjetske zveze na raketnem področju ter proglasil vse skupaj kot plod neomajne slege in monolitne trdnosti mednarodnega komunizma, ki ga Moskvi neposlušni jugoslovanski in albanski »revizionisti« ne morejo prizadeti. Končno je svetu zagrozil, da ima Sovjetska zveza take atomske bombe, ki lahko uničijo vsakega nasprotnika. Napovedal je za konec meseca poskus s 50-megatonsko bombo, to je bombo, katere razdiralna sila je 2500-krat večja kot one, ki je bila leta 1945 vržena na japonsko mesto Hirošimo.

Svet je pred velikanskim moskovskim teatrom svetovnega komunizma, njegove tehnične in vojaške moči ter organizacijske mreže, kajti na moskovskem kongresu niso sedeli samo delegati sovjetske komunistične stranke, ampak tudi delegacije vseh komunističnih strank sveta, za nekaj trenutkov strahoma onemel.

Toda kmalu so prišle na dan slabosti komunističnega orjaka. Vstal je kitajski komunistični predstavnik Ču-En Lai in najprej sicer govoril o »večnem prijateljstvu« med Kitajsko in Sovjetsko zvezo, nato pa dal javno kľofuto Hruščevu, s tem, da se je zavzel za odsotne Albance, ki sploh niso bili povabljeni na kongres. Iz Albanije, ki jo vlada bivši fašistični štipendist in kasneje voljni vajenec jugoslovanskih komunistov Enver Hodža, o katerem sedaj njegovi beograjski učitelji pravijo, da sploh ne ve kaj pomeni beseda »marksizem«, zabrusil Hruščevu nazaj, da je on protimarksist, izžemalec in izsiljevalec malih držav in narodov.

Albanski pritlikavec med dvema orjakoma

Albanski pritlikavec ne more biti pravi vzrok, ampak samo zunanji povod spora med Moskvo in Pekingom, o katerem se je že več let vedelo, da obstaja, toda še nikdar ni prišel na dan s tako silo in brezobzirno odkritostjo. Gre se namreč za to, ali bo Sovjetska zveza priznala v komunističnem taboru Kitajsko kot enakovrednega partnerja. Od tega priznanja k prvenstvu v komunističnem taboru je pa še samo kratek korak. Sovjetska zveza ima 209 milijonov prebivalcev in ogromne prazne predele v azijski Rusiji. Kitajska pa šteje po zadnjih cenitvah nad 600 milijonov prebivalcev (natančnega števila nihče ne ve, ker na Kitajskem še ni bilo ljudskega štetja). V 11 letih po zmagi nad Čangkajškom so se komunistični oblastniki utrdili, deloma tudi s sovjetsko gospodarsko in tehnično pomočjo. Danes so sicer še navezani na sovjetsko gospodarsko pomoč, ki je bila pa zelo skrajšana in jo cenijo na 600 milijonov dolarjev letno, toda niso več tako odvisni, da bi morali molče in pokorno sprejeti vsak diktat iz Moskve.

Kitajska zahteva zase soodločevanje glede enotne komunistične strategije v svetu, poleg tega pa si prisvaja »vodilni vpliv« na nerazvite azijske države. Sovjetska zveza pa seveda svojega zahteva po absolutnem vodstvu noče odpovedati in se ne zadovolji samo z vplivom v Evropi, kot to predlagajo v Pekingu. V odgovor je zato začela Kitajska iskati privržence tudi med evropskimi komunističnimi deželami. Prva je stopila na njeno stran mala Albanija. Nekdo je rekel, da obstoji zgodovina Albanije v tem, da izkorišča svoje zavojevalce. Tako je v dobi med obema vojnoma Albanija nihala med Jugoslavijo in Italijo — obe pa krepko molzla, v vojni pa se je kmalu

otresla jugoslovanskega varuštva ter postala najprej izpostavljena točka Sovjetske zveze v po Zapadu kontroliranem Sredozemlju. Ko pa so se Sovjeti naveličali dajati in vedno znova dajati v albansko žrelo, je Albanija obrnila Moskovitom hrbet in začela ljubimkati s Pekingom. Sovjetske strokovnjake so zamenjali kitajski, namesto kruha iz ukrajinskega žita pa jedo sedaj kruh iz pšenice, ki je zrastle v Kanadi. Ondi so jo kupili Kitajci, ker niso pridelali doma dovolj žita niti za lastno potrebo.

Hruščev si je enkrat sam nastavil bombo

Grožnja Hruščeva s 50-megatonsko atomsko bombo je zbudila baš nasprotni učinek, kot si ga je on obetal. Prvemu strahu je sledilo ogorčenje zaradi nevarnosti okužitve ozračja z radioaktivnimi ostanki atomske eksplozije. Posebno velika je nevarnost v severni polobli zemlje, zato je cela vrsta držav naslovila proteste in pozive na sovjetsko vlado, da napovedanega poskusa ne izvede. Po vsem svetu dobivajo sovjetska poslaštva in konzulati koše protestnih pism, pred stavbami sovjetskih zastopništev v inozemstvu se zbirajo demonstranti proti atomskim poskusom. V Moskvi so uvideli, da so se zaleteli in dali — enkrat izjemoma — Zapadu v roke dobro propagandno orožje. Minulo nedeljo je bil v Sovjetski zvezi izveden nov atomski poskus, o katerem pravijo zapadni strokovnjaki, da gre za »izredno močno« bombo, nakar so Sovjeti izjavili, da to še ni bila 50-megatonska bomba. To sporočilo je zbudilo nov val ogorčenja.

Z velikim pompom začeti zbor komunistov v Moskvi se je iz »Kongresa graditeljev« spremenil v kongres skreganih rdečih bratcev. Hruščev, ki je nameraval ta kongres izkoristiti za utrditev svoje osebne diktature po Stalinovem vzoru, mora pa namesto poklonov komunističnih podložnikov sprejemati klofute ne le od velikega kitajskega brata, ampak tudi od albanskega pritlikavca. Zato utegne ta kongres, ki se je začel v znamenju 50-megatonske bombe, ki kot Damoklejev meč visi nad človeštvom, iti v zgodovino kot politična bomba, ki je razrušila enotnost svetovnega komunizma.

. . . in pri nas v Avstriji

Dramatičen zaključek proračunske bitke

Po mrzličnih pogajanjih, ki so se zavlačevala pogosto pozno v noč, so ob takorekoč izjemnem nadurnem delu na Dunaju minulo nedeljo zvečer še v zadnjem trenutku spravili proračun za leto 1962 pod streho. Finančni minister dr. Klaus je uveljavil svoje stališče, da mora biti proračun izenačen, to je izdatki ne smejo biti večji od dohodkov. Primanjkljaj, ki ga novi proračun ob proračunski vsoti 54 milijard šil. predvideva, namreč pol milijarde šil, ali 1 odstotek, je v primeri z deficitarnimi proračuni zadnjih let »skoroda« uravnovešen. Tako je dr. Klaus zopet spravljal do veljave staro pravilo gospodarstva: Ne izdajaj več kot prejemaš. Ni seveda bilo lahko to delo, kajti sprva je moral dr. Klaus obračunati z raznimi zahtevajočimi skupinami v lastni stranki, med katerimi so nekatere, kot kmetje, upravičeno bile nevoljne, kajti že za časa Raab-Kamitzovega kurza je bil vprav ta stan zapostavljen na ljubo koalicijski slogi s socialisti. Tudi prosvetni minister dr. Drimmel je moral izbojevati trdo bitko z lastnim strankarskim prijateljem dr. Klausom, da je ohranil dotacije za vzgojni in kulturni program.

Ko je ob pomoči zveznega kanclerja dr. Gorbacha finančni minister z delnimi koncesijami pomiril lastne strankarske prijatelje, je seveda ostala še glavna bitka, s koalicijskim partnerjem SPOe. Značilno za letošnjo proračunsko taktiko socialistov je bila defenziva, namreč ohranitev že doseženih pozicij, ki so si jih socialisti znali priboriti ob Raabovi popustljivosti in prikimavanju industrijskih krogov. Izkazalo se je namreč, da so gospodarski krogi v OeVP, na račun drugih skupin v lastni stranki, »molče« podpirali težnje socialistov po nizkih cenah kmetijskih pridelkov, da tako ohranijo življenjske stroške na nizki ravni in v kalu preprečijo zahteve delavcev prek njihove sindikalne organizacije po zvišanju plač. Socialisti pa so kot gospodarji podpravljenih podjetij imeli interes na ohranitvi ravni plač in cen, ki so pogoj za kalkulacijo proizvodnih stroškov. Izkazalo se je, da sta si državni in privatni kapitalist

marsikje bliže kot bi to na prvi trenutek izgledalo. Dočim je popuščanje OeVP proti socialistom naganjalo nezadovoljneže meščanskega sloja proti »nacionalnim« strankam rjave miselnosti, pa so koalicijska sloga in pogoste managerske metode socialističnih funkcionarjev odtujevale nezadovoljne delavce in nameščence SPOe in jih gnale v naročje komunistom. Tako so volitve v obratne svete v številnih tovarnah pokazale odhod nezadovoljnih obrobni delavskih plasti h komunistom, na primer tudi pri nas na Koroskem v Beljaku.

Osrednja delavska organizacija OeGB je čutila ta podtalni premik. Zato je pri pogajanjih za sedanj proračun hotela pridobiti vodilno plast delavcev in nameščencev s tem, da doseže znatnejše davčne olajšave za srednje kategorije nesamostojnih uslužbencev s pomočjo zvišanja davka proste »vsote za poslovne izdatke« (Werbekosten). Ta zahteva je kljub svoji volilni popularnosti zadel na odločen odpor finančnega ministra, ki je trdil, da bi bilo s tem porušeno proračunsko ravnovesje. Stranka je sekundirala, kajti popuščanje bi pomenilo v oči javnosti novo potrditev, da se samo socialisti brigajo za malega in srednjega človeka, OeVP pa služi velikim gospodarskim interesom. Finančni minister je bil pripravljen vzeti v pretres znižanje davka šele v drugi polovici prihodnjega leta, ko se bo videlo, kakšno bo stanje v državni blaginji.

Socialisti na razpotju

Pa celo pri samem vodstvu socialistične stranke zahteva predsednika Splošne delavske zveze Olaha ni naletela na prevelike simpatije, kajti računati je moralo, da bi finančni minister zahteval kot protiuslugo znižanje »kake druge postavke, ki so si jo socialisti že pridobili, recimo pri podpravljenih podjetjih. Pri OeVP so to čutili, zato so se naprej energično upirali. Proračun bi bil moral biti sprejet že v petek, a pogajanja ni ni hotelo biti konec, zato so sejo vlade preložili na soboto, s soboto na nedeljo dopoldne, in končno na nedeljo zvečer. Obe stranki sta tudi hoteli, kot po nekem tišem sporazumu, počakati izid nedeljskih deželnozborskih volitev v Gornji Avstriji in na Tirolskem. Te bi naj bile nekak barometer za splošno politično vreme v Avstriji.

Okrog pol 8. ure zvečer, ko so prvi volilni rezultati iz Linza in Innsbrucka pokazali utrditev OeVP ter prav tako rahle izgube SPOe so gg. Pittermann in tovariši spoznali, da sedaj ne bi bilo dobro zanje, ako bi s vztrajanjem po svojih zahtevah povzročili odstop vlade in predčasne volitve, posebno ker so pred nekaj meseci že volitve na Štajerskem tudi prinesle okrepitev OeVP. Z malenkostnimi spremembami je strankino vodstvo SPOe sprejelo dr. Klausov proračun. »Spreminjevalni predlogi« so pa samo preveč prozoren obliž za njen poraz, oz. umik pred grožnjo z novimi volitvami, za katere je OeVP menda bila odločena. Predsednik Avstrijske delavske zveze Olah pa je iz zadeve potegnil konsekvence in podal ostavko na svoj parlamentarni sedež in tudi mesto v koalicijskem odboru, to je tistem gremiju, ki sicer ni v ustavi nikjer predviden, a v resnici vlada Avstrijo.

Vzroki Olahovega odstopa

Olahov odstop je vidni znak globoke razpoke v socialistični stranki, namreč med stranko samo in njeno glavno pobornico, to je delavsko organizacijo. Ta je po svoji sestavi sicer združenje delavcev vseh političnih smeri, toda v njej dejansko gospodari socialistična večina. Je to spor v socialistični vodstveni skupini sami, kajti en njen del — sindikalni — je ostal predstavnik delavstva, drugi del pa je postal državni kapitalist in sovladar. Posledic Olahovega odstopa danes še ni moč pregledati. On ostane slejkoprej še na čelu najmočnejše organizacije v državi, ki šteje poldrugi milijon članov v 16 poklicnih sindikalnih skupinah ter razpolaga z registriranim premoženjem 1,2 milijarde šil. Je ne le največje »društvo« v Avstriji, temveč najmočnejša ustanova v državi sami, preko katere ne more nobena vlada. Ali bo prišlo do odprtega spora med delavsko organizacijo in socialistično stranko oz. med delavsko organizacijo in vlado, je zapisano v zvezdah. Možno je, da se v nekaj tednih razburjenje poleže in se sedanji skregani prijatelji zopet pomirijo. Zaskrbljenost v socialistični stranki je velika, saj je to njena najresnejša notranja kriza v povojni dobi.

Pri OeVP je veselje veliko, posebno zaradi izidov deželnozborskih volitev na Tirol-

SLOVENC

doma in po svetu

Plemenitost Slovencev v Sao Paulo

Slovenci iz Sao Paula v Braziliji so po č. g. Vinu Zaletu, ki se je vračajoč iz Argentine za kratek čas oglasil tudi pri njih, darovali za potrebe Družbe sv. Mohorja v Celovcu in v njen tiskovni sklad:

Anton Borštnar 13.— šil.; č. g. Ludvik Ceglar 418.—, Franc Cotič 110.—, Martin Črnogelj 13.—, Janez Hlebanja 32.—, č. g. Alojzij Ilc 450.—, Ljuba Kogej 50.—, Milka Kraljevič 100.—, Rado Malgaj 83.—, Valentin Majer 36.—, Vladimir Ovca 32.—, č. g. Viktor Pristov 300.—, inž. Herbert Slivnik 499.—, H. S. 18.—, I. I. 50.—, posamezniki 64.— šil.

Odbor Družbe se vsem pristočno zahvaljuje ter želi, da bi ta plemenita gesta rodila mnogo sadov in našla posnemovalcev med rojaki v domovini in tujini. Bog plačaj!

Ameriški atomski reaktor za slovenski inštitut

Ob priliki nedavnega zasedanja Mednarodne atomske agencije Združenih narodov na Dunaju je bila podpisana med to ustanovo in jugoslovansko vlado pogodba o dobavi atomskega reaktorja in ustreznega pogonskega goriva (obogatene urane) za Fizikalni inštitut »Jožef Stefan« v Ljubljani. Ta inštitut, ki je imenovan po slovenskem koroskem rojaku, ki se je pred okoli 100 leti proslavil v mednarodni fizikalni znanosti s svojimi odkritji, se v glavnem posveča atomski fiziki in si je pridobil po zaslugi svojih znanstvenih sodrušnikov mednarodni sloves. Priključen je univerzi v Ljubljani. Po Beogradu in Zagrebu je s tem tudi Ljubljana dobila atomski reaktor. Beograjski reaktor je dobavila Sovjetska zveza, ljubljanskega bodo pa podarile Združene države Severne Amerike, ki so priložile še ček za 200.000 dolarjev za znanstvene raziskave.

Naši rojaki v Avstraliji

Č. g. Mikula piše iz Avstralije: »Preko nedelje ostanem tukaj v Brisbane, kjer imajo nocoj Slovenci zabavo s plesom; jutri imamo nedeljsko službo božjo. Nadam se lepega obiska in petja. Bil sem sinoči pri pevski vaji. Nedeljo zvečer pa se pridružimo kot skupina z našimi zastavami evharistični marijanski procesiji v Stuartholme nad Brisbanom, vsem zalitim v morje luči. Vedno je ob tej priliki veličasten pogled. Nato pa bo še zabavni sestanek naših izseljencev, s petjem, klavirjem in mojim prikazovanjem filmov iz življenja tukajšnjih rojakov. Bog živi vse prijatelje.»

Slomškov dom v Argentini

Minuli mesec so v kraju Ramos Mejia pri Buenos Airesu v Argentini z lepo slovesnostjo blagoslovili »Slomškov narodni dom«. Je to že šesti slovenski narodni dom na področju »velikega Buenos Airesa«. Tako so naši rojaki, ki so se po letu 1945 naselili v Argentini, dobili novo ognjišče svetnega, kulturnega in družbenega življenja. Zidava novega doma je postala nujno potrebna zato, da dobe slovenski šolski tečaji primerno streho. Letos obiskuje te tečaje 96 otrok, ki so razdeljeni v dve skupini. Otroci obiskujejo te tečaje poleg redne državne argentinske šole, da se nauče slovenskega jezika ter seznanijo s slovenskim kulturnim zakladom. Blagoslovitvene obrede je opravil č. g. Orehar, slovesnosti pa se je udeležil tudi pristojni argentinski župnik č. g. Bazan, ki je pohvalil verski in kulturni idealizem Slovencev, obenem jih pa je prosil, da kot doslej tudi v bodoče pomagajo pri negi verskega življenja v fari. Sledila je prisrčna akademija, na katere program je bila zborna deklamacija o škofu Slomšku. Nastopila je tudi vrsta pevskih zborov, za zaključek pa družabna prireditev, na kateri je brezplačno godel plesni orkester »Moulin Rouge«.

skem in Gornjeavstrijskem, kjer je OeVP v obeh deželnih zborih ohranila absolutno večino ter pridobila na glasovih. Ako proračunom še rezultate pomladanskih deželnozborskih volitev na Štajerskem, je OeVP pridobila okrog 45.000 glasov, socialisti so jih pa izgubili okrog 25.000, tako, da je SPOe v resnici izgubila številčno večino 30.000 glasov, ki so ji jo dale državnozborske volitve leta 1959. V glavnem stanu socialistov na Dunaju so minuli ponedeljek govorili o »radikalni reformi politične strategije od ideologije pa do škatlic za vžigalice«.

Vendar ima veselje OeVP svoje meje, kajti volilci so v glavnem vendarle potrdili znova to, kar velja za neko stalno pravilo povojne politike, namreč da naj nobena stranka ne postane premočna, tako da morata ostati obe privezani na skupni vladni voz. Socialisti so v zadnjih letih lok nekoliko prenapeli, zato so sedaj dobili od volilcev opomin k ponižnosti.

O Santiago — čilskem Št. Jakobu

(Koroškim bralcem popisuje svoje vtise g. Vinko Zaletel.)

(Nadaljevanje)

Mnogo znancev me sprašuje: kako je v Južni Ameriki, kakšno podnebje, ali je vroče ali mraz, kakšno življenje, razmere itd. Na to je nemogoče odgovoriti. Zakaj? Naj nam to pojasni zgled dežele Čile, kamor sem sedaj priletel. Čile je država, ki je podobna dolgemu traku, dežela meri namreč v dolžino 4.300 km. Toliko kot od Španije do Severne Norveške ali Grönlandije. Neumno bi bilo vpraševati, kakšno je vreme v Evropi, ko je v vsakem kraju drugačno. V Čilu imate n. pr. pravo tropsko vročino, večno pomlad, naše podnebje, mrzlo in večno zimo, sam led, vse istočasno v isti državi. Imate puščavo, pampo, lepe vrtove, pašnike in zelenje. Dočim na severu včasih vse leto ne dežuje, pred nekaj leti tri leta ni bilo kaplje dežja, imate proti jugu dež. Prav na jugu pade letno 4 m vode in dežuje 9 mesecev na leto. V Čilu so lepa kulturna mesta, prav evropska, pa najbolj primitivni domačini-Indijanci, ki ne znajo brati. Kraji so, kjer so ljudje bolj gosto naseljeni kot pri nas in pa velikan ske pokrajine brez človeka. Še mnogo kontrastov bi lahko našteval.

Čile je osemkrat večji kot Avstrija, prebivalcev pa ima prav toliko. Je kot dolga kača med Kordiljerami in morjem — Tihihim oceanom. Na najbolj širokem mestu meri 300 km. Pol ozemlja sploh ni porabna za bivanje, ena petina vseh Čilencev pa živi v Santiagu. Ni pa tu vsota Antarktika — Južni tečaj, ki je večji kot ves Čile.

Ob Čilu mi je misel vedno prišla na znani čilski soliter. Velika solitrska polja so na severu, kjer je pampa, puščava brez vsakega drevesa. Danes ima soliter vedno manj pomena v gospodarstvu in ga zato vedno manj izkoriščajo. Pač pa so v Čilu najbogatejši bakreni rudniki.

Najlepša pokrajina in najboljše podnebje je okrog glavnega mesta Santiaga in še 500 km proti jugu. Je precej podobnosti s Koroško ali Gorenjsko. Santiago ali po naše Št. Jakob ima ime po znanem romarskem kraju Santiago de Compostela v Španiji, kamor so včasih romali tudi Slovenci. Ustanovil ga je španski kapitan Pedro de Valdivia l. 1541. Danes ima 1.700.000 prebivalcev. Je zelo lepo mesto, podobno evropskim in se naslanja na 600 m visok hrib sv. Kristobala, kjer stoji na vrhu mogočni kip Brezmadežne. Iz tega hriba je krasen razgled na mesto, vinograde in na mogočne šest tisoč metrov visoke vrhove Kordiljer.

Toda sedaj k Slovincem, bolj radi njih sem prišel kot radi mesta. Že na letališču sem zagledal neko sestro usmiljenko (imajo pokrivala, ki smo jim rekli aeroplani). Hopla, takoj k njej in jo vprašam, kako pridem do sestre Vincencije Kaplja. Ker mi ne more povedati, me povabi v samostanski avto, kamor smo se s težavo zbasali. Avto-Ford praznuje letos 40-letnico

rojstva, pa ga je šofer strašno hvalil. Med potjo mi je šofer navdušeno pripovedoval o sestri Vincenciji, kako je dobra in pametna in kak finančni minister je.

S. Vincencija Kaplja je ena najpomembnejših osebnosti, kar jih imamo Slovenci v tujini. Če bi ne bila v samostanu, bi postala ali minister ali general ali bankir, v starih časih pa cesarica. Po rodu Ljubljanka je bila že v Jugoslaviji vrhovna predstojnica. L. 1938 je prišla v Čile in postala predstojnica v Punta Arenas, 2500 km južno od Santiaga. Punta Arenas je največje mesto na jugu ob Magallanesovem prelivu, mrzlo je tam, dež in sneg in stalni veter. Iz Slovenije je dobila še druge sestre, tako da so bile tam same slovenske sestre. Tam so jo vsi vzljubili in zelo upoštevali, posebno zdravniki. Radi svojih izrednih zmognosti je postala vizitatorica vseh sester v Čilu. Po vojni je svoje karitativno delovanje usmerila v pomoč slovenskim beguncem, po njeni zaslugi so mnogi prišli v Čile. Danes je v Čilu okrog 500 Slovencev.

Beguncem je ona ogromno pomagala. Poleg materialne pomoči je tolažila, skrbela za razne prireditve, slovenske knjige in časopise, za skupne sestanke Slovencev. Poskrbela, da imajo Slovenci v bolnici »Salvador« (po naše Zveličar) vsak mesec slovensko, božjo službo, kjer poje slovenski pevski zbor. Pa to je napravila le zraven ob svojem glavnem delu za sestre usmiljenke, kjer se je izkazala kot izredno podjetna in gospodarska in sezidala več stavb.

Prišel sem tja prav za njen jubilej in ji čestital k 50-letnici redovnih zaobljub. Sprejela me je kot stara znanca in takoj sem bil tam kot doma. Pa komaj se malo pomeniva, že prifrči pred bolnico novi Opel-avto in izstopi — znanec, slovenski duhovnik g. Ludovik Tomazin. Ko se zanimam za avto z majhno nevoščljivostjo, pa vidim v avtu v več zabojih — kure in peteline. Torej je že pravi Čileneec. Kajti Čilenci, mislim preproste ljudi, povsod, ali v vlaku ali avtobusu ali vozovih ali peš prenašajo s seboj kure, da jih prodajajo. Seveda je zato v vlakih čuden duh. Pa g. Tomazin ni prišel prodajat, ampak je kure poklonil s. Vincenciji. 8. septembra obhaja svoj jubilej in bo slavnostno kosilo. Ko je kure izložil, je mene in sestro pobasal, da smo se odpeljali k Slovenskemu domu Marije Pomagaj zunaj mesta. Sestra Vincencija je namreč kupila veliko zemljišče s pristavo, kjer se sedaj urejuje Slovenski dom. Poleg stanovanja za sestre in kapele, kjer bodo imeli Slovenci vnaprej božjo službo, misli tam napraviti dvorano za prireditve, otroški vrt, polikliniko, zavetišče za stare Slovence in slovenske tečaje. V tem domu so imeli Slovenci 17. septembra ob priliki jubileja svoje velike dobrotnice lepo versko in kulturno prireditev.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Werner Berg: Žalovanje

VSI SVETI — praznik mrtvih in živih

Kakor rožca odcveti,
vse na svetu mine,
vse le kratek čas trpi
radost, sreča, bolečine.

Mati, mati, kaj naj damo
ti za trud, ljubezen vso,
malo vse je, kar imamo,
Bog ti naj plačilo bo.

Tam čer se sučlajo svetle zvezdice,
tam čier ni več riev in ne solzičice,
tam, oh tam je moj, moj pravi dom,
čier jes moje starjše najdov bom.

Vse na svetu hitro mine
v pepel, pepel se spremeni,
truplo hladna zemlja krije
duša večno le živi.

(Z nagrobnih kamnov po naših božjih njivah)

Molimo za mir med narodi!

Svoj veliki govor 25. julija t. l. o svetovni krizi je končal predsednik Kennedy s sledečimi besedami:

»Da bi mogel izpolniti svoje naloge in odgovornosti v teh mesecih, ki pridejo, potrebujem vašo dobro voljo in vašo podporo in predvsem molitev!«

Tudi nemški škofje kličejo k molitvi za Berlin. V Fuldi zbrani nemški škofje pa so izdali z ozirom na kritičen položaj v Berlinu sledeči poziv k molitvi:

»Molite bratje, brez prestanka in polni zaupanja! Naj še enkrat naštejemo velike zadeve, za katere je treba moliti:

Prostost Cerkve; božja milost za stiskane; zopetno združenje naše domovine (to je: Nemčije); svetovni mir.

Še danes se hočemo združiti v celi Nemčiji k molitveni uri. Odprimo se klicu božjemu, da bo čas preizkušnje za naš narod in za vsakega izmed nas čas obiskanja in milosti!«

Ameriški prezident prosi za molitev; nemški škofje pozivajo k molitvi za zopetno združenje Nemčije. Tudi mi moramo moliti za svetovni mir; za svobodo Cerkve; za vse, ki so v stiskah in nadlogah, in za naš ubogi narod!

prosi za poblastilo, da sme svobodno ukrepati v okviru cesarjevih splošnih navodil. O svojih ukrepih bi sproti obveščal vsa pristojna višja oblastva.

O teh predlogih so se v Parizu očitno še posvetovali, kajti cesar je izdal svojo odločbo šele 2. maja. V njej je najprej naročil, naj se pripravi za iznova pridobljene dežele poklonitveni patent, zatem je pa glede teritorialne ureditve usvojil skoro vse Saurau-Baldaccijeve predloge: beljaška kresija naj bi bila vrnjena Koroški ter s Kranjsko in Goriško-Gradiščansko vred dodeljena Notranji Avstriji, vendar naj bi ob tej priliki popravili tako razbite goriške meje, za vse obmorsko ozemlje od beneške do albanške meje pa naj bi ustanovili gubernij s sedežem v Trstu. Glede denarstvenega vprašanja je cesar odločil, naj ima začasno zakonito vrednost le kovani novci, a glede bankovcev bo počakal Saurau-ovega poročila. Davki naj bodo urejeni tako, kot so v ostalih avstrijskih deželah; s položniki, ki so v zaostanku z davki in drugimi dajatvami, pa naj ravnajo s primerno resnobo. Končno ga je cesar še pooblastil, da izvrši v okviru izdanih navodil vse, kar smatra za potrebno, a o vsem naj sproti obvešča tudi cesarja. — S temi naročili je odpotoval potem Saurau iz Pariza ter preko Dunaja in Gradca prispel dne 30. V. 1814 v Ljubljano.

Zgoraj omenjena Spiegelfeld in Jüstel sta prispela v Ljubljano že dne 2. IV. in se medtem, ko se je mudil Saurau v Parizu, že z vso vneto lotila svojega posla in sestavila tudi že skoro ves načrt za novo upravo, vendar je pozneje še tudi Saurau sam bistveno posegel v to delo. Vse obsežno delo glede teritorialne in upravne preureditve naših dežel se je potem posrečilo komisiji dovršiti že nekako v 5 mesecih. Za to gre zahvala — seveda poleg Saurau-u samemu — prevsem proštu Jüstlu, baronu Spiegelfeldu in Fradanecku. Prvenstvo zasluži vsekakor Jüstel.

(Dalje prihodnjič)

FRAN ERJAVEC:

333

KOROŠKI SLOVENC

(III. del)

Cesar se pa ni zadovoljil le s predlaganim komisarjem, temveč se je odločil postaviti posebno »Ilirsko dvorno organizacijsko komisijo« z grofom Fr. Jos. Saurau-om na čelu. Že tedaj je pa postalo tudi jasno, da odločujoči činitelji nikakor niso hoteli kratko in malo obnoviti nekdanjega predfrancoskega stanja in oživiti zopet ustanov, ki so bolj ali manj ovirale neomejeno državno oblast, temveč so hoteli izrabit to priliko ter z ohranitvijo raznih francoskih ukrepov ali pa z uvedbo novih prilagoditi novo upravo v ilirskih deželah novim vidikom brez ozira na preteklost. S tistimi francoskimi uredbami in zakoni, ki jih niso nameravali obdržati, so pomedli potem v dobrem letu, druge pa so nekoliko prilagodili novim prilikam.

Grof Saurau je bil iz stare plemiške rodbine, ki je imela velika posestva zlasti na Štajerskem, a je potem že v prvi polovici XIX. stol. izumrla. Bil je visoko izobražen mož (jako je čislal tudi našega Zois) z velikimi upravnimi izkušnjami (konec l. 1805 je bil imenovan za guvernerja Štajerske in Koroške, l. 1809 je pa postal generalni deželni komisar vse Notranje Avstrije). Ob vojni l. 1813 je bil nižjeavstrijski namestnik in je užival vse cesarjevo zaupanje. Saurau-u so bili dodeljeni še že znani nam graški gubernijski svetnik Jos. Jüstel za šolske in cerkvene zadeve, baron Ant. Spiegelfeld za politično upravo, svetnik dvorne pisarne baron Knorr za davčne in podložniške zadeve in končno še celovski kresijski glavar Fradaneck.

Ta komisija je dobila ukaz, naj prouči ves položaj na Kranjskem, na Goriškem in v beljaškem okrožju,

pripravi vse potrebno za prehod k upravi, slični v ostalih avstrijskih deželah in po potrebi izda že tudi manj važne, a nujne ukrepe; če bi se v njeno delo obneslo, bi prevzela pozneje iste naloge še v ostalih delih nekdanje Ilirije. Saurau sam je bil že sredi meseca marca poklican po podrobnejša navodila k cesarju, ki je bil tedaj s svojim glavnim stanom v Parizu, ostali člani pa so se takoj podali v Ljubljano ter se nemudoma lotili svojih poslov. Saurau je prispel v Pariz z dne 21. IV.; tu je bil potem v naslednjih dneh določen načrt za teritorialno razdelitev slovenskih dežel ter glavne smernice za njihovo bodočo upravo.

Saurau se je najprej temeljito posvetoval z Baldaccijem, nato je predložil cesarju obširno spomenico, v kateri je med drugim menil, da naj bi od Kranjske, ki naj bi bila po cesarjevi želji z Goriško in beljaškim okrožjem priključena Notranji Avstriji, izločili avstrijsko Istro ter zanjo in za vse ostale obmorske pokrajine prejšnje francoske Ilirije skupno ustanovili nov gubernij s sedežem v Trstu. Dokler dokončno ne določijo bodoče teritorialne razdelitve bivše Ilirije, naj njeno upravo še nadalje vodi Lattermann. Saurau-ova komisija naj bi najprej preuredila pokrajine, ki so namenjene za priključitev k Notranji Avstriji, a zatem bi se lotila še vseh ostalih prav do Albanije. Obžaluje, da mu še manjka seznam uradnikov, ki bi bili sposobni za službo v teh deželah ter bi bili zmožni italijanščine in slovenščine, vendar že takoj predlaga več oseb za bodoče kresijske glavarje na Kranjskem, Goriškem in v beljaškem okrožju. Ako bi jih vladar izmed njih že izbral, bi jih Saurau takoj napotil v Ljubljano, jim določil bodoča službena mesta ter dogovorno z njimi predlagal tudi imenovanje ostalega uradništva. Dalje prosi Saurau za pooblastilo, da takoj odpravi ali vsaj zmanjša najbolj težnja bremena prebivalstva, in izraža svoje misli glede ureditve važnega in nujnega, a jako zapletenega valutnega vprašanja ter

SELE (Ženimo se)

Kar štiri pare so oklicali v nedeljo 22. oktobra. Še isti popoldan je Ljudmila Piskernik postala v Železni Kapli žena Tomeja Juga, gozdnega delavca, ki je tudi rodom Selan. V ponedeljek nato je mladi Zgornji Dovjak, Blaž Bradač, dobil življenjsko družico, Ibovčnikova Marija Kropivnik mu je bila namenjena. Prav čeden parček sta bila, ko sta spremljana od številnik mu je bila namenjena. Prav čeden parjasno in krepko drug drugemu izrazila voljo za skupno zakonsko življenje. Zelo nas je presenetil Ožbavtov Lenart z Zgornjega Kota. Odpeljal se je z avtom čez mejo na Gorenjsko in se 7. oktobra v Križah pri Trziču poročil s Frančiško Debeljak, po poklicu šiviljo. Ljubezenske niti so se med njima začele presti, ko je Frančiška poleti nekaj tednov šivala na Kotu. Ko dobi potno dovoljenje, se preseli k možu na Kot. Kličemo ji: Dobrodošla!

O dveh drugih novih parih pa bomo poročali po njuni poroki. Vsem novoporočencem: Bilo srečno!

LIBUČE (Voščilo za jubilej)

Danes prihajamo z voščili in čestitkami v Božičevo družino v Libučah. Atej, Janez Černic in mama, bivša Skukova Lenca iz Senčnega kraja sta v krogu svoje družine dne 19. 10. 1961 obhajala 30-letnico poroke. V vsej dobi vzorno zakonskega življenja sta dajala dober, lep zgled otrokom, sosesčini

Praznik koroške slovenske pesmi

(Nadaljevanje s 1. strani)

od »tam, kjer teče bistra Zila«, — slovenske matere slovenske pesmi pevale in s tem izročale svojim otrokom bogate zaklade narodove duše, da bodo ob njej zoreli v lepe, značajne osebnosti.

Zvenela bo ta pesem, dokler bodo med nami vstajali pevci-samorastniki kot Hartmanova, oba Kernjaka ali Petjak ali Šimej iz Sel, ki nam bodo bogatili z novimi pesmimi dediščino, prevzeto iz materinih prsi.

Zvenela bo ta pesem, dokler jo bodo gojili navdušeni pevci, kakor goji deklet nagej in rožmarin; dokler bo na Koroškem še kaj fantov in deklet, ki bodo, kakor ti tukaj, hodili po trudapolnem dnevnem delu na dolgotrajne vaje, včasih tudi ure daleč, in žrtvovali dragocene ure počitka, da ob duhovnih narodnih vrednotah ute-

Pri nas na Koroškem

in fari. V tej hiši, pri »Božiču« je res z živimi črkami zapisano: »Bog med nami, zato moli in delaj!« »Ne samo, kar velevala mu stan, kar more, to mož je storiti dolžan!« — Ta izrek pesnikov je Božičev gospodar uresničil v dejanjih vsekdar kot cerkveni ključar, kot občinski odbornik in kot sosed. In gospodinja Božičeva je prava mati vzgojiteljica, za vse dobro odprtega srca, za sosome in reveže. Red in snaga v podružni cerkvi libuški je njeno delo in delo njenih hčera. Na Božičevi družinski mizi je vedno pripravljen kruh za popotnega gospoda in reveža, a se bogato pogrne tudi za podružne cerkvene slovesnosti. Zato pa je nad Božičevo hišo mir in božji blagoslov.

Tako Božičevemu očetu in mami ob tridesetletnem jubileju skupne zakonske poti, v delu za dom in rod, prav iskreno čestitamo. Želimo jima pa, da bi ves mladi rod ohranil lepe lastnosti staršev in, da bi božji blagoslov ostal nad njihovo hišo in poljem.

Kot zvestim bralcem naših listov in knjig jim še prav posebej kličemo: »Bog vas živi še mnoga leta!«

in se s posebno ljubeznijo posveča uglaševanju njegovih pesmi.

Globasnici se je nato pridružil Šmihel pri Pliberku, ki je pod vodstvom svojega prizadevnega pevovodje podal tri pesmi. Zapeli so nam o lepi šmarješki cerkvi, o pomladi, za konec pa »O Podjuna«. To pesem Milke Hartmanove je uglasbil Radovan Gobec, kot spomin na svoja srečna otroška leta, ki jih je preživel v Šmihelu.

Pevsko društvo »Jakob Petelin-Gallus« iz Celovca je nato izpričalo, da naši rojaki, ki žive v deželni prestolnici, marljivo goje našo pesem. Ženski, moški in mešani zbor sta vsak podala po eno pesem.

Po odmoru so prišli zopet na vrsto Rožani, korenjaški »Fantje iz zgornjega Roža«, ki so pod vodstvom Hanzaja Gabriela pokazali, kaka mora biti prava fantovska pe-

dolin se je strnilo v živ venec pojoče ljubezni do rodne grude, materne besede in izročila prednikov. Dirigent dr. Cigan je veliko množico pevcev vodil z gotovo, trdno roko in ubrana pesem je zadonela po veliki dvorani. Od pesmi do pesmi je rastlo navdušenje, rastla je samozavest in zaupanje. Prav posebno pa je vsem segla v srce narodna v Kramolčevi priredbi. »Tam, kjer teče bistra Zila«.

Vmes so burno pozdravljeni prišli na oder navzoči koroški slovenski skladatelji Milka Hartmanova iz Libuč, Pavle Kernjak in njegov sin Miro iz St. Ilja na Gurah, Šimej Olip iz Sel in Janez Petjak iz Globasnice. Vsem so slovenske dijakinje poklonile šopke nageljev, kot izraz spoštovanja in priznanja slovenske mladine.

Z enominutnim molkom smo počastili spomin Miheja Habiha, ne z mislimi na maščevanje, ker je sovraštvo tuje duši našega ljudstva, ampak s trdno vero, da je barbarstvo za vselej premagano, kajti danes, petindvajset let po njegovi smrti je živa slovenska pesem na Koroškem, kot raz narodove odporne moči in zaupanja v božjo pravico, močnejša kot je bila. In koncerti iz leta v leto rastejo na številu pevcev ter kvaliteti zborov. Dokaz, da Mihejeva žrtev ni bila zastonj, nam vsem pa v vzpodbudo, da tistemu, ki gradi na dobroti v sebi, v sočloveku in zaupa v Boga, On svoje pomoči ne odreče.

Kmečki fant — v šolo za življenje

Še enkratni in zadnji opomin

Za vsak stan in poklic je potrebna izobrazba. In bolje če je kdo »izšolan«, laže in uspešneje deluje v svojem poklicu.

To velja tudi za kmečkega fanta. Čeprav že od mladih nog pomaga doma in marsikaj že »zna«, vendar mu je poleg tega praktičnega znanja potrebno še marsikaj, da bo zamogel današnjemu času primerno gospodariti.

Zato mu je potrebna izobrazba. Pa ne samo izključno o kmečkih vprašanjih, temveč splošna izobrazba, ki ga usposablja za polnovrednega gospodarja. In to izobrazbo mu nudi Kmečko-gospodarska šola v Tinjah, ki bo v prihodnjih dneh začela z novim tečajem.

Kmet na njivi...

Njiva in travnik sta kmetova delavnica. Tu ga najdemo v zgodnji pomladi za plugom in pri trebljenju. Tu dobesedno vseje svoje nade in žanje svoj uspeh. Tu najde za družino in za svoje pomočnike: domače živali.

... in v hlevu.

Zato ni čuda, da velja poleg polja njegova skrb tudi hlevu. Koliko veselja ima z zdravo živino in koliko težkih ur preživi, če po nesreči ali pa tudi iz neprevidnosti živina zbolí.

Da mu bo polje rodovitno in živina zdrava, zato mora znati polje obdelovati in z živino prav ravnanje. In prav zato mu je potrebna šola. Pri pregledovanju učnih predmetov, ki so v Tinjah na »dnevnem

Francoski konzul v Celovcu

Za honorarnega konzula v Celovcu je bil imenovan g. Peter Griebichler, ki mu je predsednik republike dr. Schärff s sklepom z dne 15. avgusta 1961 podelil exequatur (pristanek). Naslov francoskega konzulata v Celovcu je: Koschatstrasse 3/3, uradne ure so ob torkih in četrtkih od 10. do 12. ure.

Novi konzul je po rodu s Štajerske. Kot prepričan demokrat je dalje časa moral preživeti v tujini. Zatočišče je našel v Franciji, in sicer v Parizu. Tam je poglobil svoje poznanje francoske kulture. Po zlomu nacistične strahovlade je prišel nazaj v domovino ter prevzel mesto referenta za tisk pri koroški deželni vladi, nato pa predstavništvo Avstrijske poročevalske agencije (APA) za Koroško. Poleg tega je v Celovcu ustanovil Avstrijsko-francosko družbo, katere predsednik je še danes.

Iz leta v leto opravlja ta društvo s predavanji odličnih francoskih kulturnih delavcev, filmskimi predstavami in jezikovnimi tečaji zaslužno in potrebno delo za širjenje znanja o bogati francoski kulturi na Koroškem. Za zasluge pri delu za avstrijsko-francosko prijateljstvo ga je predsednik francoske republike že pred časom odlikoval za »Viteza častne legije« (Légion d'honneur), ki spada med najvišja francoska odlikovanja. Gospodu konzulu Griebichlerju k novemu častnemu imenovanju iskreno čestitamo in mu želimo še novih lepih uspehov pri njegovih prizadevanjih za zблиžanje med narodi.

FILATELISTI NA KOROŠKEM!

Zanimam se za avstrijske znamke in bi rad imel zvezo s slovenskimi filatelisti v Avstriji, pa tudi z nemškimi. — Pišite na: Viktor BAN, O'Brien 1187, San José, MENDOZA, Argentina.

Kmet v družini...

Napak bi bilo misliti, da je kmetu potrebno le praktično znanje, kako se polje obdelava in živina redi. Kmet ni le polje-delec, temveč tudi gospodar in oče.

Kot gospodar mora znati pravilno voditi gospodarstvo. Tudi tu mu nudi šola potrebno znanje: uči ga o računanju in knjigovodstvu, mu svetuje v davčnih vprašanjih, pokaže mu pomen raznih zavarovanj in obravnava z njim tudi različna pravna vprašanja.

Kmet je tudi oče v družini. In to je prav danes tako važno. Saj je od zgleda in vzgoje ožeta tako odvisno, ali bodo ostali kmečki domovi trdni, ali pa jih bosta blesk mesta in želja po lahkotnem življenju izpraznila.

Zato je za vsakega kmečkega fanta potrebna izobrazba prav v takih vprašanjih. Iz teh razlogov je tunjska šola sprejela v svoj učni načrt predavanja pod naslovom »Kmet v družini in na vasi«, vzgojeslovna in socialna vprašanja, načela in pravila olike, higiena na kmetih... Kako važno je vprašanje medsebojnega življenja v družini! Družina mora ostati tisto središče človeka. (Dalje na 8. str.)

Združeni pevski zbori »Zveze pevskih društev«

(Foto Zaletel)

šijo hrepenenje svoje duše, ki ga ne more utešiti ne šiling, ne kakršnekoli materialne dobrine.

Zvenela bo ta pesem, dokler bo našla toliko ljubiteljev kot danes tukaj, ki bodo prihajali od blizu in daleč zato, da se je naučijo in da proslavijo našo prelepo slovensko koroško pesem.

Kot prvi so nastopili združeni pevski zbori pod vodstvom prof. dr. Cigana ter podali udarno »Naša pesem naj zaori« skladatelja Zorka Prelovca. Bilo je to nekačo geslo praznika naše pesmi.

Nato je mešani zbor iz St. Janža v Rožu podal Kernjakovo lirčno »Jablano« in priljubljeno šegavo »O ti preburna ženska stvar«, zaključil pa je svoj prispevek h koncertu s pesmijo Franca Ravtarja »Prelepa je Rožna dolina«. Rožani so peli iz srca in mladi pevovodja Hanzaj Gabriel je znal svoje fante in dekleta združiti v ubrano glasovno celoto.

Pozdrav iz Podjune je prinesel mešani zbor iz Globasnice pod vodstvom Hermanna Kariša. Podal je tri pesmi domačega skladatelja samouka Janeza Petjaka, ki ubira v glasbi stopinje svojega znamenitega predhodnika ljudskega pesnika Lesičjaka

sem. Se razume, bilo je to ne le ubrano, ampak tudi prešerno petje, kot se za fante od fare spodobi. Dekleta v dvorani so bila kar zaverovana.

Zbor treh pevskih društev Obirsko, Suha in Želinj je ustvaritev č. g. župnika Holmarja, ki že dolga leta zbira in vadi svoje pevce. Ta zbor je kos tudi res težkim koncertnim skladbam, kot sta bili dve Jobstovi in ena Tomčeva na izvajanjem programu.

Iz planinskih Sel so nam prinesli pevci in pevke pod vodstvom prof. Miheliča prisrčen pozdrav. Selani so vedno nekaj posebnega zaradi res harmoničnosti in zavzetosti, s katero pojejo. Čutiš, da iz njih govori lepa, skrivnostna in zasanjana deželica visoko pod Košuto. Da je naš narod še danes ustvarjalen v pesmi, je izpričala najnovejša pesem Selana Šimeja Olipa »Le tja, kjer je trata zelena«, ki je izraz planinske duše, ki ohranja izročila, a se je tudi že ujela v moderni ritem. Vedrino našega ljudstva pa je izrazila »Je pa dečva v Rožece zatoživa me«.

Višek koncerta je tvoril nastop Združenih zborov pod vodstvom prof. dr. Cigana. Dvestodvajset pevcev iz vseh treh naših

Naši komponisti: Miro Kernjak, Janez Petjak, Milka Hartman, Šimej Olip in Pavle Kernjak.

KULTURNI OBZORNIK

Giselbert Hoke razstavlja v Galeriji 61

Minulo sredo je bila v Galeriji 61 odprta razstava gvašev slikarja Giselberta Hokeja, avtorja znanih fresk v čakalnici na celovškem kolodvoru, ki so svojčas zbudile toliko prahu in polemik. O usodi teh spornih fresk je odločil čas, ostale so tam, kjer so bile in tako je prav, ker so pač dokument našega časa. Zato bi bilo odveč, če bi se danes k tej zadevi povračali.

„Pravzaprav je ta razstava zame poraz“, je uvodoma dejal Hoke. On se namreč čuti po naravi za slikarja sten, freskanta. Funkcija podobe je, da pride v stik s človekom in to se dogaja na najbolj neposreden način na stenah stavb, v katerih živijo, delajo ali opravljajo bogoslužje ljudje. Hoke se pa sklicuje še na nekoga drugega, ki je v tej zadevi brez dvoma avtoriteta, na Michelangela, ki je dejal, da je le slikanje sten delo moža, dočim je slikanje podob ženskega opravilo.

Toda 25 razstavljenih gvašev dovede obiskovalca do drugih zaključkov. Hoke je v zadnjih letih doživel velik razvoj, zelo je napredoval ne le v izpopolnitvi forme, ampak tudi v vsebinski poglobitvi.

Hoke je pričevalec omahujočega, negotovega sodobnega človeka, ki se več ne znajde v tem novem času, ki je zavrgel trdne vrednote starega reda ne da bi na njihovo mesto postavil nove, trdnjše. Slika človeka v vsej njegovi nagonski, resničnosti, gledanega skozi prizmo ostro opazujočega, a tudi sodoživljajočega in sočustvujočega človeka.

Ljudje nosimo v vsakdanjem življenju nevidne, a kljub temu neprodorne maske konvencionalnosti, meščanske ali kmečke spodobnosti in kakor se že pač vse te reči, ki so pogosto le fasade brez prave vsebine, imenujejo. Temu človeku, in samemu sebi tudi, snema Hoke krinko in ga kaže v vsej njegovi neobgljenosti in mogočnosti obenem, kaže ga kot nagonso bitje z živalskimi instinkti, pa tudi kot bitje, ki mu duh določa njegov končni cilj. Zato so njegova dela grozljiva, a monumentalna in religiozna obenem. Rekli bi, da kažejo Hokejeva dela človeka, kot nam ga razgalja žarka svetloba bliska v somraku nevihte.

Hoke spoštuje svoj „predmet“ in se ga tudi drži. V formi ostaja zvest tradicionalnim stilom od egipčansko-bizantinske zavzetosti njegovih likov, posebno žensk (ki kljub odrekanju sposobnosti ustvarjati najvišjo „moško formo slikarstva — freske, vendarle tvorijo eno izmed osrednjih tem Hokejevega slikarstva, kar je razumljivo, saj gre za eno izmed osrednjih tem človeškega življenja) preko renesance do ekspresionizma. Vendar je znal starim formam vdihniti sodoben, lastni izraz. Hokejeva moč pa ne leži le v monumentalni gradnji motivov, ampak predvsem v zgoščenosti barvnega izraza, v igri kontrastov in odtenkov.

Zato razstavljenih 25 gvašev ne pomeni „poraža“ za Hokeja, ampak zmago. Okoliščine, ki so ga prisilile, da je moral opustiti slikanje razsežnih stenskih ploskev, kjer se je lahko razmahnil, a še lažje razbliniti, ter se je moral omejiti na malo površino pedobe, so ga navedle k zbranosti, koncentraciji in poglobitvi. In največji zmagovalček je tisti, ki premaga samega sebe. Je to stara, a še vedno resnična in žal premalo upoštevana modrost.

Razstava Hoke je vredna ogleda, vredna obiska je pa posebno zaradi tega, ker navaja k razmišljanju o človeku, njegovem izvoru, njegovi poti in njegovem končnem namenu. Lastnika Galerije 61 sta s to razstavo napravila ne le uslugo umetniku, ampak tudi koroškemu občinstvu, ki je doslej „poznalo“ in sodelovalo Hokeja samo po njegovem poskusu v kolodvorski čakalnici. Prav zato obisk razstave priporočamo.

a. l.

Izgubljena igra

Dva irska fanta sta se srečala na ladji, ki je rezala atlantske valove proti Ameriki. Skupno sta si fanta krajšala čas in kmalu sta postala zaupna prijatelja. Prvi je odkril srce Quigly: da namreč želi postati duhovnik. Mc Dermott je začudeno priznal: tudi njemu gredo po glavi take misli. Samo — kje vzeti sredstva za šolanje?

Čim bolj sta tuhtala, bolj jima je bilo jasno: ne bo mogoče priti do sredstev za oba. Mc Dermottu pride nenadoma misel: pa naj vsaj eden poskusi! Zato predlaga: eden od njiju naj vstopi v službo, z zaslužkom pa naj vzdržuje sebe in drugega, ki bo šel v šolo. To bo plemenito dejanje, ki ga bo napolnjevalo z zadovoljstvom: šolal bo duhovnika!

Quigly je malo premislil. Predlog ni bil slab. Sprejel ga je in takoj začel žrebati: iz žepa je potegnil blesteč šiling in ga vrغل v zrak. Kovanec se je zakotalil po palubi in odločil proti njemu. Pobit je bil, a ostal je mož-beseda: v Ameriki si je poiskal službo, del zaslužka pa pošiljal Mc Dermottu. A bil je delaven, varčen in kmalu je imel precejšnje premoženje. Poročil se je in imel več otrok. Od časa do časa jih je obiskal župnik Mc Dermott, zvest prijatelj njihove hiše.

Leta so tekla. Quiglyjeva najstarejša hči zaprosi starše, da bi smela k usmiljenkam. Starši ji z največjim veseljem ugodijo. Kmalu zatem eden izmed sinov vstopi h kar-meličanom, kjer je postal duhovnik. Ko Quiglyju umrežena, vstopi še sam h karmeličanom za brata pomočnika. Namesto enega Quiglyja so trije služili Bogu...

To vse je pripovedoval Quiglyjev sin, župnik Sylvester Quigly v župnišču svete Anastazije. »To je vse«, je zaključil. »To je vsa zgodba o revnem mladeniču, ki je pri žrebanju izgubil.« (Po »Katol. glasu«)

Za mladino in prosveto

Nekaj socialnih problemov

Ko je Leon XIII. izdal prvo socialno okrožnico, je kmalu postalo mnogim katoličanom nejasno, kakšne so pravice in dolžnosti človeka do lastnine. Nekateri so mislili, da smejo z lastnino ravnati popolnoma po svoji volji, drugi pa so trdili, da smemo svojo lastnino uporabljati le kot oskrbniki. Da bi odstranil te nejasnosti, je papež Pij XI. v drugi veliki socialni okrožnici »Quadragesimo anno« posvetil temu vprašanju posebno pažnjo.

Zmotni gospodarski nauki

Važnost vprašanja o lastnini je že v tem, da se pravzaprav ob tem temeljnem vprašanju ločijo različni socialni nauki. Komunizem se na primer zato tako imenuje, ker proglašja, da je vsa lastnina skupna, komunska; le družba ima pravico z lastnino razpolagati. Posamezen človek po nauku komunizma nima pravice, da bi bilo kaj njegovega; vse je skupno, državno. On uči, da je privatna lastnina kakor izvirni greh: iz nje izvirajo vse krivice in nerednosti v gospodarsko-socialnem življenju. Zato je treba najprej odpraviti vsako privatno lastnino, potem bo šele mogoče ustvariti predpogoje za lepše in pravičnejše življenje na svetu.

Drugo skrajnost pa uči kapitalizem. Po nauku kapitalizma pa obstaja le privatna lastnina, katero uporablja lastnik povsem svobodno. Nihče nima pravice, da bi posegal v pravice lastnikov. Do sadov svoje lastnine ima pravico le lastnik, ki lahko z njimi razpolaga po mili volji. Za kapitalizem je torej privatna lastnina temelj vsega nauka in življenja.

Da praktično v življenju skrajnosti komunizma in kapitalizma niso nikjer mogli uresničiti, je razumljivo. Kakor je bil kapitalizem vedno omejen z dolžnostmi, ki jih je postavljala država (davki, takse itd.), tako tudi komunizem ni mogel niti v Sovjetski zvezi izpeljati popolne skupne lastnine in je posameznikom moral odstopiti vsaj malo lastnine (stanovanje, hrana, vrt in podobno).

Cerkev uči o lastnini, da ima človek po naravi pravico do privatne lastnine. To lastnino si more pridobiti z delom, s podeževanjem ali tudi s prilastitvijo, če blago še nima lastnika. Pravica do lastnine je

osnovana v človeški naravi in v načelu mu je nobena oblast ne more kratiti.

Vendar pa je pri dolžnostih lastnine treba dobro ločiti lastninsko pravico in rabo lastnine. Treba je torej vedeti, da ima sicer človek pravico do svoje lastnine, vendar pa ni popolnoma svoboden, kako to svojo lastnino uporablja. Res je sicer, da lastnik še ne zgubi svoje lastnine, če jo zlorablja ali slabo uporablja, toda pred Bogom in pristojno oblastjo ne ravna pravilno.

Iz tega je razvidno, da ima lastnina določene dolžnosti; biti mora v korist ne le svojemu lastniku, marveč tudi družbi ali, kakor pravimo, da mora lastnina služiti privatni in obči blaginji. To zahteva pravičnost. Pravičnost pa je glede lastnine dvojna: menjalna in socialna. Menjalna pravičnost pravi: »vsakemu svoje« in »daj — dam«. Te pravice more lastnik braniti tudi pri sodniji, če mu jih kdo krati. S svojo lastnino more ravnati in trgovati seveda v skladu z obstoječimi zakoni. Druga pa je socialna pravičnost, ki nalaga lastniku dolžnosti do družbe. Ta pravičnost ni le neke vrste zapoved ljubezni, kakor so mnogi mislili, temveč je mnogo več; predvsem nalaga dolžnost, da pri upravljanju lastnine gledamo tudi na korist družbe.

Zmerni kolektivizem

Tudi v kapitalističnih državah imamo mnogo kapitala v državni lasti. Upravlja se kot skupna, kolektivna lastnina. V nekaterih državah je močna težnja, da bi še več gospodarskih panog poddržavili. V teh državah je torej izpeljana delna kolektivizacija in morda se kdo vprašuje, kaj pravi k temu Cerkev. V načelu Cerkev tudi tega ne zavrača, če je le v skladu s pravičnostjo in socialno blaginjo. To so zlasti področja, ki jih je država sama vpeljala, kot so železnice, bolnišnice, šolstvo in podobno. Iz tega je razvidno, da tudi za Cerkev velja, da so oblike lastnine nekaj časovnega in minljivega. S tem, da država iz tehničnih socialnih razlogov posega vmes, ne zanika lastninske pravice, ampak jo večkrat celo ščiti.

Lastnina je torej dar božji človeku, da jo kot lastnik upravlja in kot oskrbnik za uporabo odgovarja kot služabnik iz evangelija.

Ljudska prosveta na odrih

Prvim početkom ljudske dramatike iz druge polovice prejšnjega stoletja je v desetletju pred prvo svetovno vojno po vseh slovenskih pokrajinah bivše Avstrije sledilo živahno prosvetno delo v izobraževalnih društvih. Takrat se je začelo zavedno in odločno katoliško ljudsko-prosvetno delovanje zlasti na podeželju. Društva so ustanavljali z velikim navdušenjem in le malo je bilo župnij tudi na Koroškem, kjer ne bi delovalo katoliško izobraževalno, bralno, prosvetno ali kulturno društvo.

Mimogrede naj omenimo, da so ta društva minula leta proslavljala svojo petdesetletnico obstoja in delovanja. Teh je seveda vedno manj, kajti ta društva so v svoji petdesetletni dobi bila izpostavljena silnim preizkušnjam. Dve vojni, nacizem in bolj ali manj prikrito zapostavljanje s strani oblasti je pomenilo težek udarec na društveno delovanje. Mnoga društva teh neugodnih razmer niso mogla preživeti, precejšen del teh društev pa še vedno deluje še pod nekdanjim imenom, ali pa si je privzel novo ime z namenom, da nadaljuje tradicijo krščanske prosvete.

V teh društvih katoliške prosvete se je kmalu pojavil tudi oder. Ta oder je seveda bil velika privlačna sila, živa vez med člani, ustrezajoča zabava za ljudstvo in tudi koristna šola za nastopajoče. Tako je bil pritegnjen v prosvetno delo širok krog občinstva in zlasti po igrah je ljudska prosveta pronicala v vse sloje meščanstva in podeželskega ljudstva.

Svoje poglavje pomenijo tedanje igre. Zadostiti velikemu povpraševanju po igrah.

V pričakovanju Mohorjevih knjig

Naš list je že poročal, da je v Združenih državah med našimi rojaki praznoval zlato mašo velik Slovenec, pri katerem je bival rajni škof dr. Rožman, msgr. Oman. Ta mož je mohorjan z dušo in telesom. »Ameriška Domovina« je pred par tedni zapisala tole: »Leto za letom nas opozarja ustno in pisмено na dolžnosti, ki jih imamo do Družbe sv. Mohorja. Saj mu je Mohorjeva družba s svojimi knjigami poleg domače hiše vcepila v srce tisto neizčrpno ljubezen do slovenske besede, ki tako lepo oznamuje njegovo življenjsko delo.

Vsako leto, ko so izšle Mohorjeve knjige, je jubilat pisal laskavo o njih in jih vedno znova priporočal rojakom kot dobro in koristno slovensko branje... Pred dvema letoma je napisal v časopisu tole:

„Veste, Slovenci imamo nekaj, kar morda noben drug narod nima. Ali veste, kaj je to? To je Mohorjeva družba, ki že več kot pol stoletja tiska in razpošilja za majhen denar leposlovne knjige križem sveta.

»Mohorjeve bukve« smo težko pričakovali, ko se je poletje začelo umikati in je jesen barvala gozdove, po katerih so se zbirali in prepirali kosi na poti na jug. Več kot 60 let je tega in vendar se še spominjam povesti »Ravna pot najboljša pot«. Slovenske večernice so bile od nas otrok najbolj obražane, ker smo zelo radi poslušali »storje«, ki so jih prinesle večernice in Koledar.

Knjige Družbe sv. Mohorja so nas vabile, da smo kot otroci začeli brati iz njih; počasi, pa vendar toliko, da smo sledili povesti... Povesti so bile zadosti mične, da smo se naučili brati slovensko. Naročbo nam je preskrbel župnik Ciril Zupan, ali kdor je že bil. Težko je bilo utrpjeti denar za knjige, za Mohorjeve je moralo biti.

Naročite se! S tem koristite sebi in narodu.«

Tako misli o Mohorjevih knjigah mož, preizkušen od življenja; človek, ki je bil rojen v Ameriki v družini drvarja Omana Šimena, ki je šel z Gorenjskega čez veliko lužo iskat zaslužka in sreče. Zgled tega moža nam kaže, kako res pomembne so Mohorjeve knjige, ki človeka izobrazujejo, plemenitijo in razvedrujejo leto za letom in ga še v poznih letih osrečujejo, kadar se spomni nanje.

Tudi letošnji Mohorjev knjižni dar bo lep. Obljubljajo nam ga že za prihodnji teden. Prisrčno pozdravljen!

Apostoli brezboštva študirajo...

Komunizem je mnogo prevzel iz krščanstva. Posebno organizacijo Cerkve in njeno misijonsko delo kaj rad posnema. Tako moremo ugotoviti, da je bil komunizem v prizadevanju za razširjenje svetovnega komunizma v šoli pri katoličanih, ki vedno poudarjajo, da spada misijonstvo k bistvenim dolžnostim Cerkve. Tako je tudi komunizem postavil prizadevanje za širjenje komunistične misli za nadvse važno zadevo. Nikogar zato ne preseneča, ko beremo, koliko izdajo komunistične države in stranke za svojo propagando.

Za širjenje evangelija ima Cerkev več visokih šol po Evropi, kjer se pripravljajo misijonarji; pa tudi bogoslovcev - domačinov iz misijonskih pokrajin vedno več študira v teh zavodih. Za širjenje komunizma po deželah Afrike in Azije pa so tudi komunisti ustanovili več univerz, kamor vabijo študente - domačine in jim nudijo vso podporo. Na teh univerzah sicer študirajo ti študentje za svoj reden poklic, a istočasno jih uvajajo v marksistično ideologijo. Dobro vedo, da bodo taki izobraženci najboljše agentje v svojih afro-azijskih deželah.

Taka univerza obstaja že dalj časa v Moskvi. Tudi drugod za železno zaveso sprejemajo univerze študente prav rade iz manj razvitih dežel in jim nudijo lepe štipendije. Najnovejša poročila pa poročajo, da pripravljajo v Pragi univerzo, ki bo sprejemala slušatelje izključno iz vseh afro-azijskih dežel. Tem študentom je zagotovljena tudi zadostna štipendija v višini 700 čeških kron.

Za dobro voljo

— To je pa res višek. Njen mož zna govoriti sedem jezikov, pa mu žena ne pusti spregovoriti niti dveh besed!

Kako doseči prijetno starost?

Penicilin, cepiva, aseptika, pravila moderne higijene in splošni napredek civilizacije so činitelji, ki so znatno podaljšali povprečno človeško življenje. Če je bila za Cezarjevih časov povprečna dolžina človeškega življenja 20 let in za Ludovika XIV. 30 let, sedaj ljudje v civiliziranih deželah doživijo povprečno 60 let, ponekod celo več. Povprečno — to pomeni, da je zmerom več ljudi, ki to starost prekoračijo in žive 80 ali več let.

Gre za to, da bi bila ta pozna doba človeškega življenja čim prijetnejša, gre za ohranitev telesnih in duševnih zmognosti, za ohranitev mladostnosti. To vprašanje že ni več skrb posameznika, ampak je postalo naloga človeške družbe.

V zadnjih letih se je zelo razvila veda o starosti, imenovana **gerontologija**. Z njo se usvarjajo zdravniki, biologi, psihologi, in sociologi. Lani je neki ameriški časnikar izvedel kratko anketo med poklicnimi ljudmi, starimi 80 do 90 let. To so bili ljudje različnih zanimanj in poklicev. Prav vsi so celo življenje trdo delali. Njihovo delo pa je bilo na ta ali oni način tvorino in so ga ljubili ter se nad njim navduševali. Tisti, ki niso imeli zanimivega dela, so zmeraj imeli kakega »konjička«, ki so ga smatrali za pomembnega in koristnega ne samo sebi, ampak tudi drugim. Razen tega so ti »stoletniki« mnogo živeli z naravo, gojili so ta ali oni šport, turizem, pogosto so se ukvarjali z vrtnarstvom in ribolovom. Nikoli niso jedli preveč.

Človeku se zdi čudno, kako da se taki dejavni ljudje prej ne izživijo kakor drugi. Na prvi pogled bi menili, da je človek kakor motor v avtomobilu: nov deluje dobro, počasi pa se obrabi in ga je treba dati v popravilo. Popolnoma drugače je s človeškim organizmom.

Človek vse svoje življenje, od rojstva do smrti, vsak hip umira in se na novo poraja. V človeškem telesu določen del celic odmira, razpada, obenem pa stalno nastajajo in rastejo nove. To se dogaja z nohti, lasmi, luščico se vrhnjo plastjo kože — pri

teh proces odmiranja in novega porajanja lahko opazimo — in z večino tkiv našega telesa. Čim hitrejši so ti procesi, čim pravičnejši in močnejši, tem bolje se človek obnavlja, na novo poraja, tem mlajši je. Sčasoma postajajo ti obnavljalni procesi čedalje počasnejši, človek se stara in, ko slednjič povsem ugasnejo, človek umre.

Cemu starost v svoji neprijetni podobi, polna tegob, brezzoba, gubasta, motnih las in uvele kože, starost s šibkim spominom in splošno oslabelostjo, zadene nekatere prej, druge pa toliko pozneje?

Na to vprašanje dokončno ni mogoče odgovoriti. Vemo pa precej prvin tega odgovora, katerega bo nadaljnji razvoj znanosti znal čedalje natančneje določiti. Z enkrat vam vemo povedati glede tega naslednje:

Prvi činitelj je stanje ožilja. Človekove arterije imajo svojo starost in počasi postajajo toge, trde, na njihovih notranjih stenah se odlaga apno, postanemo arteriosklerotični. Žile zato slabše prevajajo kri, z njo pa tudi slabše dovajajo hranilne snovi do posameznih organov in žlez. Podhra-

Gospodarske vesti

Brez vsake predhodne napovedi je Italija 8. oktobra popolnoma ustavila uvoz klavne živine iz Avstrije. Ta ukrep pa ni v zvezi s sporom glede Južne Tirolske, ker je ukrenila Italija isto tudi glede drugih držav, ki z ozirom na razne mednarodne pogodbe, posebej še na pogodbe z državami Evropske gospodarske skupnosti, ki skušajo doseči čimvečjo liberalizacijo, ostro obsojajo vsako absolutno prepoved uvoza in izvoza. Italija je že večkrat kršila prevzete obveznosti, zaradi česar so se nekatere države Evropske gospodarske skupnosti že pritožile pri merodajnih razsodiščih. Žal pričajo taka dejanja, da so dogovori o ustanovitvi skupnih gospodarskih prostorov še na zelo trhlji podlagi in da so možnosti, da prisilijo kako državo k izpolnjevanju prevzetih obveznosti, še jako majhne.

Šolske potrebščine

Res so majhne stvari te šolske potrebščine, in vendar igrajo veliko vlogo. Ne bilo bi prav, če ne bi matere tej nabavi posvečale čimvečjo pozornost in skrb. Če kupuje otrok sam, ga vodijo nekritična opazovanja in posnemanje njegove okolice. Zaradi tega zalotimo že v prvem razredu osnovne šole napake, ki spremljajo otroka celo dobo šolanja in dovedejo sčasoma do večjih ali manjših okvar drže in vida. Zato danes nekaj nasvetov.

Ni ga šolarja brez torbice, peresnika, zvezka in podobnega. Vse to pa močno vpliva v zdravstvenem pogledu na otroka in važno je, da vemo, kaj nam svetujejo zdravniki.

Najprej torej torbica. Otrok hoče na vsak način aktovko, tako, kot jo je videl pri očetu. Mati popusti in tako malček iz dneva v dan, iz leta v leto nosi aktovko v levi roki, zelo redko izmenjuje tudi v desni. Iz leta v leto je rama roke, v kateri nosi knjige, nižja od druge, hrbtenica skriviljena v stran. Čim daljša je njegova pot do šole, tem dolgotrajnejša je tudi obre-

menitev, tem večje je znižanje ramena, tem večje ukrivljenje hrbtenice v stran. Pri otrocih s slabo razvitim mišičevjem dovede to lahko do trajnih okvar pri telesni drži. Da se izognemo takim okvaram, je potrebno, da otroku v osnovni šoli nabavimo torbico za na hrbet, ki enakomerno obremeni mišice ramenskega obroča in ostane zaradi tega hrbtenica v normalnem položaju.

Zelo važen je tudi peresnik. Mati naj izbere svojemu otroku gladek peresnik, ki se zožuje proti koncu, ker pri taki obliki peresnik ne teži nazaj, temveč naprej. Peresniki, ki so okorni, težki, v sredini izdolbeni, trikotni itd. niso priporočljivi in ne higijenski.

Izberimo otroku tudi pravilno pero! Ostro koničasta peresa so za osnovnošolskega otroka neprimerna. V prvih razredih dajemo prednost široko koničastim peresom, ki lahko in brez trenja drsijo po pisalni ploskvi, se ne zatikajo v papir in dajo enako debelo črto. Svinčniki pa so najboljše, če niso ne premehki in ne pretrdi. Pri premehkem svinčniku se črte razmažejo, zaradi česar trpi čitljivost, trdi pa se pri pritisku prehitro lomijo. Pri nabavi črnila moramo paziti, da je dovolj temno, da ni bledikasto, da dá dovolj kontrasta na beli površini pisalne ploskve, ker bi sicer otrok preveč napenjal svoje oči.

Važna stvar za ohranitev pravilne drže in vida pri otroku je tudi nabava pravilnih šolskih zvezkov. Zvezek ne sme biti širši od 14–15 cm. Večja širina ogroža pravilno držo šolarja pri pisanju; istotako zvezek, ki je višji od 22 cm.

Ko že opremljamo otroka za šolo, ne smemo pozabiti na vrečico za južino, ki bi jo moral jemati vsak otrok dnevno v šolo. Če potrebuje že odrasel človek za obnovitev svoje delovne sposobnosti po nekaj urah dela dotok novih hranilnih snovi, potem velja v še večji meri za otroka, ki ga delo neprimerno hitreje utruja in izrpa. Najbolje je, če je vrečica iz ny-lona, ki ne prepušča maščob, da se obvarujejo knjige in zvezki.

njena tkiva začno odmirati. To je ena izmed glavnih ugank gerontologije.

Drugi činitelj so hormoni. To so snovi, ki jih proizvajajo žleze notranjega izločanja, med drugimi tudi spolne žleze. Že na začetku našega stoletja so poskušali starim ljudem precepljati spolne žleze opice. Prvi sadovi tega dela so bili nadvse uspešni, pozneje pa so se pokazale tehtne pomanjkljivosti te metode. Vendar znanstveniki to področje dandanes mnogo raziskujejo.

Tretji pomembni činitelj, ki uravnava obnovo človeških tkiv, so encimi. To so beljakovinske snovi, ki jih v zelo majhnih količinah proizvajajo nekatere celice organizma. Njihova prisotnost vpliva na hitrost regeneracijskih procesov, se pravi obnove odmrlih celic. S postopnim staranjem proizvodnja encimov upada. Govorimo, da imajo tudi človeški encimi svojo starost. Napori znanstvenikov so usmerjeni k vprašanju, kako vzpodbujati izločanje encimov.

Četrti in gotovo najvažnejši činitelj, ki nam ohrani mladostnost, je možganska skorja, zavest, volja, da ostanemo mladi. Prav je povedal neki podeželski zdravnik: Zdrave, častitljive starosti si človek ne more ustvariti na mah. Ustvarja si jo vse svoje življenje.

Vsekakor pa je zanimivo, da je Italija prepovedala le uvoz klavne živine, ki je kot taka točno deklarirana. Prepoved se torej ne nanaša na plemensko živino, vprežno živino in živino za nadaljnjo rejo. Da pa ne bi mogel kdo z napačnimi deklaracijami obiti prepovedi uvoza klavne živine, nadzorujejo v Italiji posebni inspektorji, ki imajo vsa pooblastila, živinske transporte v Italijo.

V Avstriji so bili strojeni že vsi potrebni ukrepi za preprečitev kopičenja izvozu namenjene prekomerne živine. Mobilizirali so vse možnosti za skladiščenje govedine.

V Avstriji imamo okrog 122.000 gorskih kmetijskih obratov. Do tega števila gorskih kmetij so prišli pri izgotavljanju katastra gorskih kmetijskih obratov, ki naj omogoči objektivno in pravično razmejitev področja gorskih kmetij in razen tega službi kot dragocena podlaga za pospeševanje kmečkega dela in zaščito koristi gorskih kmetov. Pri izdelavi tega katastra so se poslužili podatkov, ki so jih dobili na osnovi ocenjevanja enotne vrednosti posestev v kmetijstvu in gozdarstvu. V pogledu velikosti so zajeti v ta kataster vsi gorski kmečki obrati z nad pol hektarja površine. Pri sestavljanju katastra gorskih kmetij so upoštevali tri značilnosti: zunanji in notranji položaj ter podnebje.

Danski kmetje so zašli v kritičen položaj, ki je nastal zavoljo prevelike proizvodnje in nazadovanja cen za te proizvode. V prvih šestih mesecih je vrednost izvoza danskih kmetijskih proizvodov padla za 5 milijonov danskih kron pod vrednost izvoza lanske leto v istem obdobju. Zmanjšal se je v prvi vrsti izvoz slanine, svinjine in surovega masla, ki je Dancem prinašal največ deviz. V teku zadnjih tednov pa niso zdrknile navzdol le cene, ampak se je pojavila še vrsta drugih težav pri izvozu. Danske združniške tovarne slanine zato že proučujejo možnosti znižanja števila prašičev, ker se bojijo, da bi nazadnje le preveč ton svinjine moralo čakati na izvoz v Veliko Britanijo in druge države, ki so doslej uvažale to iz Danske.

V Avstriji je ni proizvodne panoge, ki bi se mogla meriti s proizvodnjo mleka. Mlekarnam pošilja mleko okrog 230.000 kmečkih obratov; večina teh je srednjih in malih kmetij. 56,9 odst. teh proizvajajo na leto do 5000 litrov mleka, le 1,8 odst. kmečkih obratov odda mlekarnam letno nad 30.000 litrov mleka. Za večino kmetij je izkupiček za mleko edini mesečni dohodek.

Proizvodnja mleka narašča v vseh evropskih državah hitreje kot pa povpraševanje po mleku in mlečnih izdelkih. Navzlic temu pa je treba vedeti, da v Avstriji ne pridobivamo mleka čez mero, kajti če bi le za kratkodobno ustavili uvoz rastlinskih maščob in olj, ki jih uvažamo letno okrog 50 do 60.000 ton, bi avstrijski konzumenti kaj hitro spoznali, da imamo še vse premalo mleka.

Šoferski kotichek:

Znani pregovor: Ena nesreča pride redko sama, ima v psihologiji prometne nesreče večji pomen, kot ljudje običajno mislijo. Razni vzroki, pogosto taki, ki se jih niti ne zavedamo, so krivi, da človek na cesti odpove. To ima za posledico lažjo ali težjo prometno nesrečo. Globljih vzrokov, kako je do te prišlo, večidel ne izvem. Kot vzroke prometne nesreče navajajo navadno tehnične napake vozila samega, pijanost ali preutrujenost vozača, splošno nepazljivost, prehitro vožnjo, nepremišljeno prehitvanje in tako naprej.

Novejša psihologija prometne nesreče je pa jasno dokazala, da so taki »vzroki« le izraz človekovih pomanjkljivosti, ki imajo bolj globoke korenine v osebnosti pri nezgodi udeležene. Tako se dan za dnem dogaja, da pripisujejo krivdo za prometno nesrečo največkrat raznim neugodnim okoliščinam, kot so na primer: razrite ceste, nezadostna razsvetljava, poledenela cesta, slaba vidnost itd. Ni dvoma: tudi ti »vzroki« v določenih primerih močno vplivajo na nezgodo, se pravi, da jo omogočajo. Pri pretežni večini nesreč pa lahko ugotovimo tudi psihične pojave, ki nam pomagajo rešiti uganko, kako je do nesreče prišlo. Velikega pomena je ugotovitev, da kažejo nekateri ljudje večjo ali manjšo nagnjenost k nezgodi, ki ima korenine v psihičnih potezah njihovega značaja in v njihovem podzavestnem reagiranju.

Zato tudi v zvezi s prometno nesrečo lahko govorimo čisto upravičeno o tako imenovanih »nesrečnih« ljudeh. S tem seveda nečemo reči, da bo avtomobilist, ki je enkrat že bil zapleten v prometno nesrečo, prav gotovo spet povzročil nezgodo. Po drugi strani pa ni dvoma, da vzroki, ki so dovedli do prve nezgode, preidejo v človekovo duševnost in tam ostanejo, čeprav prikriti. Brez dvoma podzavestni nagibi močno vplivajo na naše obnašanje.

Vprašanje je, ali so kakšni določeni dnevi, ko se dogodi posebno veliko prometnih nesreč, in kaj je vzrok tega pojava. To dejstvo lahko deloma razložimo s tem, da je ob določenih dneh več vozil v prometu. Drugo pojasnilo pa najdemo v podzavestnih vzrokih: ugotovljeno je, da se mnogi čitatelji časopisja tako zelo zanimajo za poročila o prometnih nesrečah, da v svoji notranjosti takorekoč sami doživijo take nezgode in nato tudi dejansko povzročijo nezgodo ali pa postanejo njena žrtev. Enak pojav vidimo sicer tudi pri tako imenovanih valovih zločinov, ki zapeljejo psihično nagnjene ljudi v verižne reakcije in s tem v nova kazniva dejanja.

Nekaj takih globljih vzrokov prometnih nesreč bomo poskušali prikazati z nekaterimi resničnimi primeri:

Pred kratkim je bil pred sodiščem poklicni šofer, obtožen, da je s svojo malomarnostjo povzročil smrt drugega človeka.

Mož je preko mere pil in s težkim tovrnim avtomobilom do smrti povozil 17-letnega obrtniškega vajenca. Podobno nesrečo je obtoženec povzročil nekaj mesecev prej. Tudi v tem primeru je bilo uničeno življenje človeka. Vzrok nesreče: alkohol in brezobzirna vožnja. Pravi vzrok teh težkih prometnih nesreč pa tiči v življenjski usodi krivca, kateremu je malo pred prvo nezgodo težko obolela in umrla žena, zavoljo česar je začel več piti. Sedaj je mož nekaj časa oženjen, zato ne pije več toliko. Prezgodnja in nenadna smrt prve žene je spravila šoferja, ki je bil prej na dobrem glasu, v napadalno stanje; morda se je hotel zaradi nenadne izgube svoje žene podzavestno maščevati nad okoljem.

Nezadovoljnost s samim seboj in z okoljem je zahtevala neko poravnavo: zahtevala je dve smrtni žrtvi. (Dalje prih.)

Tržno poročilo 19. 10. 1961

Položaj na koroških živinskih trgih se v glavnem ni nič spremenil. Kontingent klavne živine za Zapadno Nemčijo se je podvojil in je upati, da bomo sedaj lahko prodali tudi večino ponujenih volov in krav-klobasarič. V Zapadno Nemčijo je bilo poslanih 13 glav goveje živine za zakol in 30 vprežnih volov. Cene so ostale iste:

Mladi bikci: 11.— do 11.50, šil, kg žive teže;

voli: 10.50 do 11.— šil, kg žive teže;

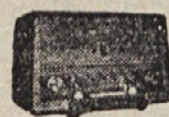
krave: 7.— do 9.— šil., izjemoma tudi 9.— šil, kg žive teže;

teleta za zakol: 16.— do 17.— šil, kg žive teže (na kmetiji);

prašiči za zakol: 12.50 do 13.— šil, kg žive teže;

oddojki: 13.50 do 15.— šil, kg žive teže.

Obišcite mojo stalno razstavo o gospodarstvu, poljedelstvu, gospodinjstvu in tehniki (prispele novi kmetijski stroji, pralni stroji, radioaparati itd.)

JOHAN LOMŠEK

ŠT. LIPS, TIHOJA, P. Dobria ves

Ob sobotah ne uradujejo

Kmetijska bolniška blagajna v Celovcu, Socialna zavarovalnica za kmetijstvo in gozdarstvo ter Zavarovalnica za dodatne rente v kmetijstvu uradujejo samo ob delavnikih, od ponedeljka do petka ob 8. do 12. Ob sobotah strank ne sprejemajo.

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

Aleš Kalin:

Na moskovskih ulicah

Slučajno mi je prišel pod roko popis doživetij mlade angleške dijakinje, ki je bila v Moskvi. Tudi njena davna želja je bila, da bi pogledala ruski stvarnosti v obraz. Povabljen je bila na neki moskovski mladinski kongres. In želja se ji je uresničila.

Studirala je na ruskem inštitutu v Oxfordu in je zato bila dobro poučena o ruskih zadevah. To pot je nastopila z ednim namenom, da v obširni anketi povpraša ljudi: »Ali verujete v Boga?« Svoja doživanja opisuje takole:

»Vpraševala sem ljudi po ulicah, trgih in parkih: »Ali verujete v Boga?« Menim, da sem se s tem vprašanjem obrnila na več kot sto oseb, ki so takoj spoznali, da sem tujka. Kratko in bežno so mi odgovorili. Včasih pa se je zbrala ob meni velika gruča in govorili smo o tem dolge ure. Vse te razgovore bi lahko posneli v izjavo mlade delavca, ki mi je rekel: »Vsak Rus, pa naj bo te ali one smeri, tega ali onega nazoriranja, govori vedno rad o vprašanju: ali je Bog.«

Zopet sem bila sredi množice ljudi in govorili smo o angleških šolah, filmih, literaturi in podobno. Naenkrat pa se je utrgalo iz množice vprašanje, ki mi ga je zastavil dijak: »Ali verujete v Boga?« Odgovorila sem mu, da jaz verujem, nakar sem ga vprašala ali on veruje. Izjavil je, da ne veruje v Boga; nadalje je vprašal, če je v Angliji mnogo mladih ljudi, ki ne verujejo. Priznala sem mu, da jih je mnogo, ki ne verujejo, vendar pa je zelo mnogo gibanj in pokretov, ki skrbijo za krščansko vzgojo in širjenje krščanske kulture. Med sodelavci teh gibanj je mnogo dijakov in delavcev. Ljudje so začeli kar vprek govoriti: »Tako je prav, tako je prav.«

Opogumila sem se in vprašala: »In kako je pri vas s krščanstvom? Koliko ljudi je krščanske vere?«

Prva se je oglasila neka mlada žena in rekla: »Vsi.« — »Mogoče jih je 40 odst.,« je odgovoril mladenič na drugi strani. Nekdo drug je pripomnil: »Tega ni mogoče povedati. Vendar je gotovo, da jih je zelo mnogo.«

»Ni jih; mi ne verujemo v Boga!« je odgovorila mlada delavka samozavestno.

Naslednjega dne je odšla mlada Angležinja v mesto, da obišče nekaj cerkva, ki so v Moskvi odprte. Na tramvaju je prosila sprevodnika, da jo opozori, kje naj izstopi, da pride do kake cerkve. Kmalu so se okoli stoječi zapletli v živahen razgovor o lepoti moskovskih cerkva in o tem, ali je prav da ogledujemo cerkve. Vsi pa so bili zelo prijazni in ustrežljivi.

»Ko sem izstopila, se mi je pridružil mladenič, ki je rekel, da je marksist, a ga je razgovor v tramvaju tako raznel, da je

moral pa menoj in razgovor nadaljevati. Ko sva šla proti cerkvi, sva se pogovarjala o posmrtnem življenju. V cerkvi je bilo ravno pogrebno opravilo. Petje je bilo čudovito in v cerkvi je bilo mnogo vernikov. Marksistični mladenič je kmalu prišel k meni in rekel: »Res lepo; ko pridete v cerkev tako proti svoji volji, začnete takoj verovati v Boga.«

V sklopu Kremlja so tri cerkve, ki so sedaj odprte za obisk. Vse tri so muzeji in jih krasijo krasne nabožne slike ali ikone. Ljudje, ki v velikem številu prihajajo v te »muzeje«, so se pred kipi in slikami verske vsebine ali pa pred bivšimi oltarji spoštljivo križali.

Med ljudmi v cerkvi je bil tudi starček s svojo malo vnukinjo. Razlagal ji je navdušeno o ikonah in freskah. Angležinja je pristopila k njemu in mu priznala, da je vse v cerkvi tako lepo.

»Da, vse je zares lepo. Vse je tako popolno, ker sloni na veri v Boga.« Zopet se je zbralo več ljudi in poslušalo najin razgo-

vor o resnicah, o katerih so govorile slike na stenah. Tedaj pa vpraša neki mladenič, kakož na sliko Jezusovega krsta: »Zakaj je Jezus toliko star, ko prejema krst, ko navadno vendar že otroke krščujejo?« Starec mu je odgovoril, da je bil Kristus trideset let star, ko je bil krščen.

»A tako; nikdar nisem tega slišal,« je odgovoril mladenič.

Se marsikaj smo govorili. Tedaj pa se je prerinil do nas mladenič s fotografskim aparatom in beležko v roki. Vprašal me je, kdo sem. Popisal je moje podatke in spet izginil. Priznam, da mi ni bilo ravno prijetno. Ljudje pa so takoj spremenili vsebino razgovora in se mi zahvaljevali...

Vsi ti vtisi potrjujejo resnico, da je v Rusiji vprašanje o Bogu v središču zanimanja ljudi in da vera še vedno silno zaposluje ruskega človeka — in to mnogo bolj kot človeka na zapadu! Zato se le tam dogodi podoben dogodek: Nekega popoldneva sem potovala v avtobusu z ruskim znancom, ki mi je bral pridige slavnega ruskega škofa iz sedemnajstega stoletja in tisto staro ruščino sva oba prevajala v moderno ruščino. Kmalu je v avtobusu vse utihnili in vsi ljudje so pozorno poslušali najino prevajanje.

DOLINA ENGHE

Pisatelj prof. Vinko Beličič je obiskal med počitnicami skupino slovenskih študentov-skavtov iz Trsta, ki je taborila v dolini Enghe v Karniji. Svoje vtise in misli je podal v tem kratkem zapisu, ki je vreden, da si ga preberejo naši starši in študentje.

Od zibanja po klancih in ovinkih skozi smrekove gozdove omamljen sem v Sappadi stopil iz malce zatohlega avtobusa. Sonce se je bližalo poldnevju, kraj se je svetil sredi položnih živozelenih livad, letoviščarji so vsenaokrog uživali poletje — in planine so bile ena sama moč, tišina in lepota.

Priletnega domačina sem vprašal, kje je Dolina Enghe. Zamahnil je z roko. »Tangle doli, ob vodi v tisto tesen.«

Spustil sem se v veliko naročje sonca, v zdravi zrak zgodnjega avgusta, ko so rose že obilnejše in je poletje utrjeno od zdravja in bogato navdihov. Kaka zelenina — in ta duh gozdov — in brzenje vode čez kamne in mimo njih!

Potoček mi je šumel nasproti in hitel v bližnji Piave, v katerem se zgublja njegovo ime. Ali je kje primernejši kraj za taborjenje kot pod takimi smrekami, ki šotore varujejo, pa vendar niso tako goste, da bi jemale vse sonce?

Ni ga, sem rekel — in iz temnih senc opoldanske tišine so me pozdravile zelene strehe šotorov. Niso bili posejani pregosto: vsak je stal kot dom zase. Nikjer nikogar, le na visokem drugu dve zastavi: tržaška

in še modro-rdeča. Nič glasov — kot da bi vsi spali ali pa kam odšli.

Od potoka se je rahlo kadilo — zadišalo je po smrekovih vrhah na ognju. Sonce, voda, ognjišče — in trojica skavtov: kuhali so kosilo.

»Sami smo danes, drugi so šli na izlet; saj ste videli modro-rdečo zastavo. Letos ima vsak vod lastno kuhinjo. Tako vidite kar štiri ognjišča. Poskusili smo to novost — in več je zadovoljstva med skavti. Če se je prej kuhanju kaj izmaličilo, je bil prizadet ves tabor; po novem trpi posledice le osmerica. Vsak vod je dobil od vodstva svojo blagajno in z njo gospodari, kot mu je Bog dal pamet. Zaloga živil je v tistem le velikem šotoru.«

»Razumem, videl sem seznam blaga in tudi cene. Drago ni,« sem odgovoril. »Misel, da se fantje učijo gospodarno živeti, je imenitna. Sami odločajo, sami razpolagajo z denarjem, sami prevzemajo odgovornost: šola in pol za življenje! In ves denar se vrne v skupno blagajno!«

»Vodi skrbijo tudi za spored tabornih ognjev. Tako se v okviru celotnega tabora ustvarjajo manjše enote — in skavtski duh pride lahko do vsakega fanta.«

»Skavtski duh — povejte mi na kratko, kaj je to!«

»Skavt zna pomagati sebi in brez vsake sebičnosti tudi bližnjemu.«

»Iz ljubezni do bližnjega?«

takoj prihitela in popraševala, ali ne potrebujem tega ali drugega.

In zopet se je lepega dne oglasila Agata Schwarzkoblerica. Imenitno je pričela go-gareta meni namenjena, da na drugega ne misli, nego name, in da že leta čaka; tudi ne gre zavoljo ljudi, in da se je v fari že opazilo, da imam premlado postrežnico. Kmalu sem bil okrog in okrog obdan od sovražnika, in zopet sem se moral vdati! Dne 29. avgusta 1707, je naju poročil župnik gospod Janez Krstnik v poljanski cerkvi pred oltarjem Matere rožnega venca, in lepo je nama govoril. Ali ženin je komaj stal, nevesta pa je bila vendar silno srečna in niti videla ni, kako se je sestricam obraz zavijal, ko sem hropel na njeni strani iz cerkve mimo množice, ki je prišla past svojo radovednost. Tisti dan se je prenesla postelja moje postrežnice v mojo čumnato, in Margareta Wulffingova je postala moja prava in resnična žena!

Stregla mi je kakor prej. Kuhala mi je vse mogoče reči, in skoraj nikdar me ni puščala samega. Ali vzlic temu je tudi prihiš delala, kolikor je največ mogla. Vse jo je ljubilo, predvsem pa sem jo rad imel jaz, njen pravi zakonski mož. Gospod Janez Krstnik je velikokrat govoril, da dobi, če umrje in če bo on še takrat v Poljanah, na kamen napis: »Margareta coelo clemente fruitur«, kar se menda pravi: Margareta je čisto gotovo deležna popolnega nebeskega kraljestva! (Dalje prih.)

»Da, iz ljubezni do bližnjega! Naprej mora seveda sebe izdelati, zatrete prirojeno sebičnost.«

Mimo nas se je čez kamenje metal mrzli potoček in strmina se je s smrekami porasla zgubljala nekam v skale, in skale so se združevale v vrhunce, in ob vrhuncih so se trgale bele megle.

»Žal mi je, da sem prišel samo za nekaj ur — a ni moč pomagati. Kdo ne bi tu ostal — v tem zdravju za dušo in telo!«

Šli smo spet v senco, k šotorom.

»Kaj pravite o našem oltarju? Iz samih smrekovih količev smo ga naredili in z vrvmi povezali; enega žeblja ne najdetel!«

»Verjamem, skavti ste mojstri za vozle!«

Vzel sem v roke kozarec: naokoli planike, na sredi murke. Poduhal sem murke in jih potem dolgo gledal... ker jih tako dolgo nisem videl.

»Zjutraj gorijo tu sveče, prt zakriva gole količe, razpelo visi... in skavti poklekajo za obhajilo. Sonce je še nizko nad gorami. Tu je moč zares doživljati božjo lepoto in ljubezen! Tu je moč res iskreno moliti, ko je vse stvarstvo odprto v pomlajenem, spočetem, upolnem jutru. — O mila, sveža, zdrava jutra, koliko sem vas zamudil! Kako mi je žal, da moram tako brž nazaj!«

»Tisti, ki so šli na Col dei Mughi, skoraj dva tisoč metrov visoko, bodo kmalu tu. Izleti so zelo potrebni iz več razlogov: prvič se skavti utrjujejo telesno, drugič si krepijo voljo ob premagovanju težav in tretjič kaj vidijo.«

»Res: drugače bi samo poležavali, brali žurnaline, kvartali in se kot meglenjaki potrkali med šotori. Zatirati lenobo v dorasčajoči mladini — skoraj ne vidim lepšega cilja.«

Šotori so bili snažni, pospravljeni, vabljivi. Taborišče ni bilo več podobno sračjemu gnezdu kot še pred nekaj leti, ko sem si od razočaranja želel počit.

»Krasno bi bilo ostati nekaj dni tu,« sem zamrmral.

Tedaj se je po bregu iz gozda spustila vrsta skavtov. Bili so izdelani, posebno manjši, kolena so jih le težko držala, ali oči so bile jasne, lica rdeča: polni so bili veselja vrnitve domov.

»Kako majhni so nekateri!« sem se začudil. »Pa so kos vsem naporom in vsej drugačnosti? Končno je treba le precej potrpeti.«

»Učijo se samopremagovanja. Drug pred drugim se hočejo izkazati, kaj vse zmorejo. Bolezen je redka pri nas. Se najrajši pridejo v mero prebavila. Gotovo: hrana je drugačna, voda na borovnice ne stori dobro. Mraza se ne bojimo, a za želodčne težave imamo zdravila.«

Iz izravnanega smrekovega lubja, sešitega skupaj — od daleč misli, da se sušijo kože kakih jazbecov — so naredili razglasno desko, na kateri se razkazuje duhovitost risarjev, pesnikov, poklicnih humoristov, ugankarjev in kronistov. Vse taborišče diši po pregretem, zdravem smrečju, po svetlorjavi smoli — in v to se od potoka precej sladki dim, in voda ljubeznivo žubori. Takoj na drugi strani se svet vnovič vzpenja in raste visoko — do sivga stožca, ki prekaša vse druge in zvečer najdalje žari — visoko iznad teme, že med samimi zvezdami.

Moja ura se je naglo bližala.

»Kako mi je žal, da ne morem ostati! Človek se tu ves pomladi. Vi, starešina, ste že sam ne vem kolikokrat dedek, ali hoja vam je pokončna in polt mladostna — skoraj bi vas pokaral, čemu si lase barvate belo!«

»Hočete reči, zakaj si jih ne barvam črno,« se je zasmel. »A da mi je angina neznana, da se pri umivanju do pasa ne bojim še tako mrzle vode in da nisem revmatizma še nikdar občutil, to je res.«

»Pa takole po mnogih letih — kaj mislite o fantih, ki so šli skozi skavtsko organizacijo?«

»Nekaj jih je naredilo iz sebe zrelega človeka. Drugi se še delajo. Nestrpnosti in preveč vase zagledani so se oddaljili — ali seme, ki je padlo vanje, mogoče ne bo dokraja strohnelo.«

»Če ste jih od sto izoblikovali deset — vredno je bilo truda!« sem vzkliknil. »Deset fantov, ki ne potrebujejo več podpore, temveč jo nudijo!«

»Dva izmed takih nas letos zapuščata. Oba gresta študirat medicino: eden v Padovo, drug v Ljubljano.«

(Konec na 8. strani)

Visoška kronika

63.

Dr. Ivan Tavčar:

Tako večkrat premišlujem na zeleni tratinji pod gozdom. Tu in tam gledam tudi v preteklost: pred mano se vlečejo široke vrste težko oboroženih mož, vrsta šaržira na vrsto, ranjeni padajo in umirajo, bogati prapori se vijejo, jezdec žvenketajo na svojih konjih, sami generali pridirjavajo, »victoria« jih obdaja, trombe se oglašajo, topovi grme — vse to pa izginja, kakor izginja dih s stekla, in ostaja mi edinole sladka zavest, da sem zopet na svoji domači zemlji, ki me objema, kakor objema mati svojega otroka, ali kakor objema nevesta svojega ženina!

Nekega dne sem zaspal pod gozdom in sem se zopet prebudil. Hélas! kako je prišla hiteti ura v mojih pljučih! Tik mene je sedela - Margareta Wulffingova in pogleda ni odmaknila od mojega obraza. Čakajte, bila je pet let mlajša od mene, bila je potemtakem stara sedemintrideset let, ali bila je še vedno čedna ženska, ker njenega obraza še niso bile preorale skrbi in ne bridkosti, ki jih je preživela.

Izpregovorila je:

»Izidor, govorilo se je, da si slab in da bi ti prav prišla postrežba.«

Nisem hotel izreči trpke besede, ali vendar sem nehote odgovoril:

»Margareta, se nisi še možila?«

Sam ne vem, kako sem prišel do tega

Kmečki fant - v šolo za življenje

(Nadaljevanje s 4. strani)

vekovnega življenja, iz katerega izhaja, v kateri raste in črpa moči za življenjsko delo in boj, v katero se vedno rad povrača. Zato pa morata znati oče in mati družinsko življenje tako oblikovati, da bo res središče, celica človeške družbe.

... in na vasi

V prejšnjih časih so se zbirali vaščani ob dolgih zimskih večerih pri tem ali onem sosedu. Tu so v prijateljskih razgovorih reševali razna vprašanja, tu urejevali medsebojno življenje na vasi. Današnji čas skoro ne pozna več takih večerov. Koruze ne ličkajo več skupno, lanu sploh ne sejejo, da bi se zbirali na preji. Ostala pa so vprašanja, ki se tičejo vaškega življenja, sploh javnega življenja. Tudi tu mora kmet marsikaj vedeti, da bo lahko zastavil besedo v korist svoje družine, svojega naroda, svoje vere.

Da bo to znal in si upal, mu je potrebna izobrazba. Zato mu nudi šola v predavanjih kratak zgodovinski pregled kmečkega življenja nekdanj in sedaj, ker velja izrek: »Zgodovina je učiteljica življenja«. Državoznanstvo in domoznanstvo, narodnogospodarska vprašanja, pa so vrsta predavanj, ki naj mu pomagajo, da bo dober sosed, zvest sin naroda in zaveden državljan.

Kmet povsod

Splošna izobrazba daje človeku samozavest. In ta je vsakomur potrebna. Izginiti mora — v kolikor še ni — mišljenje o »nerodnem kmetu«. Nobenemu se ni treba poštenega dela in poklica sramovati; kmetu pa še najmanj. Tako lepo se je izrazil izkušen kmet iz Podjume v razgovoru: »Ljubim kmečko delo, ker je izmed vseh to delo Bogu najbližje. Skupaj z njim delam: jaz pripravim njivo, on daje zrno rast; on pošilja sonce in dež, jaz pa čakam, da mi tako delo blagoslovi.«

K splošni izobrazbi spada tudi znanje o veri in udeleževanje v verskem življenju. Naše kmečke družine so verne in morajo ostati. Le zemlji, narodu in Bogu zvest kmet je in bo vztrajal na svoji zemlji. Zato si mora poleg dobre strokovne izobrazbe pridobiti tudi trdne srčne in duhovne omike.

Vse te potrebe kmečkega fanta ima pred očmi tinjska šola in zato z mirnim srcem vabi fante v zavesti, da jim bo mogla nuditi vsestransko znanje, ki jih bo usposobilo za dobre kmete, skrbne očete in verne može. — Vedno spet smo brali v pismih na vodstvo šole, v privatnih in javnih razgovorih besede zahvale očetov in mater absolventov, pa tudi teh samih za dragoceni življenjski »kapital«, ki jim ga je nudila ta šola.

Po Vseh svetih se začne novi tečaj, ki traja do Velike noči. Ta teden je torej zadnji termin za prijavo na naslov: B. Bildungshof, Tainach. Od tam dobite vse potrebne informacije.

DOLINA ENÇHE

(Nadaljevanje s 7. strani)

»Mislim si, kako vam je hudo.«

»Da: manjka nam voditelj. Jaz kljub vsemu postajam truden. Manjka nam ljudi, ki bi se z razumevajočim srcem posvetili skavtizmu kot veliki šoli za prebuditev osebnosti v mladem človeku.«

Pogledal sem na uro in videl, da bo treba hiteti v klanec, sredi katerega se je še svetila Sappada, medtem ko v taborišču ni bilo več sonca.

»Nov svet se mi je odprl danes: lepi, spodbudni, pogumni svet. Moral bom več

misлити nanj, ker močvara mehkužnosti premočno sili v nas. Pozdravljeni! In blagor vam, ki ostajate! Vračam se z nekim zdravim nemirom.«

Podal sem mu roko, toda on mi jo je vzel v orjaško levico, ker je bila desnica vzdignjena v skavtski pozdrav.

Ujel sem avtobus... in že so livade v nizkem soncu ostajale za mano, letoviščarji ob cesti so začeli oblačiti jopice sebi in otrokom... dosegali smo kraje ljubih imen in jih puščali za sabo.

Cesta se je iztrgala strminam, ovinkom in smrekam. Čisto nazadnje je kot en sam žarek spominov blisnila mimo avtobusa še tista petorica mogočnih brez pred dolgim mostom čez prodnato strugo Bele, kjer se Karnija končuje — in na drugem bregu je že vohljaj po meni neutrudni pes, ki me bo vnovič gnal.

Mogoče pa v mojih očeh odslej le ne bo več take tesnobe.

V. Beličič

Kako so uravnali novo strugo Krke

Krka, ljubezniva rečica Koroške, s katero je zvezan velik del zgodovine naše dežele, je minuli petek ob pol 11. uri morala menjati strugo. Zaradi zajezi Drave pri Kazazah, kjer nastaja nova elektrarna in za jezom umetno jezero dolgo 21 km, bo poplavljen tudi ustje Krke v Dravo. Vodnotehnična oblast je Dravskim elektrarnam dd. pri odobritvi načrta za elektrarno v Kazazah naložila obveznost, da izvedejo določena regulacijska dela ob ustju Krke v Dravo, da bo škoda zaradi novega umetnega jezera čim manjša. Tako so bila firmi Oberranzmayer poverjena dela za izkop nove struge Krke, ki bo tudi po preplavitvi usmerjala tok dotekajoče Krke. Gradbena dela so začeli 15. marca in v rekordnem času je bila dovršena nova struga, obložena s kamenjem, v dolžini 850 metrov, ki ima ob ustju talno širino 30 m ter vrhno širino 50 m. Z mogočnimi stroji je bilo izkopanih 100.000 kub. m. zemlje, pri gradbenih delih je bilo zaposlenih povprečno 50 delavcev dnevno. Stroški so znesli 8 milijonov šil. Po tehničnih pojasnilih, ki sta jih podala direktor Dravskih elektrarn dipl. ing. Werner ter ing. Schoitsch, sta se na signal zganila dva mogočna bagerja ter ob navzočnosti šefa vodnega urada deželne vlade dvor. svetnika dr. Schmidta, okrajnega glavarja velikovškega dr. Wagnerja zasadila svoje jeklene zobe v ilovnati začasni jez. Kmalu je nastala luknja, skozi katero je vdrla voda Krke ter začela spodjedati jez, ki je kar vidno izginjal v deročih valovih, tako da sta se oba bagerja morala jadrno umakniti na trdno obrežje, kajti sicer bi še njiju voda odnesla. Delavci in gostje so uspeli prodor Krke še prodorneje zaključiti pri Kultererju v Grabštajnu.

SEJEM LISASTEGA GOVEDA V ŠT. VIDU OB GLINI

Društvo rejcev alpskega lisastega goveda za Štajersko in Koroško prireja v sredo, dne 8. novembra, v živinorejski lopi v št. Vidu ob Glini svojo 45. sejem.

Časovni razpored:

V torek, dne 7. novembra ob 13. uri, uvrstitev v vrednostne razrede.

Sreda, dne 8. novembra ob 10. uri začetek sejma.

Prignali bodo 40 bikov in 160 visokobrajih krav in telic iz hlevov, o katerih je državna kontrola

Perlon - popelin - terylen in lodnaste plašče za dame in gospode

nudi poceni

Waleher

KLAGENFURT, 10. Oktoberstr. 2

Gledališče v Celovcu

Petek, 27. okt.: Bernarda Albas Haus, drama (premiera). — Sobota, 28. okt.: La Boheme, opera. — Nedelja, 29. okt. ob 15.00 uri: Der Unbestechliche, komedija. — Sreda, 1. nov.: Bernarda Albas Haus, drama. — Četrtek, 2. nov.: La Boheme, opera. — Petek, 3. nov.: Die lustige Witwe (zaključena predstava, karte niso naprodaj). — Sobota, 4. nov.: Die verkaufte Braut, opera. — Nedelja, 5. nov. ob 15.00 uri: Madame Pompadour, opereta.

Začetek ob 19.30 uri ob delavnih, ob 15. uri ob nedeljah.

KOMORNI ODER:

Sobota 28., nedelja 29. okt., sobota 4., nedelja 5. novembra: Später Frühling, komedija.

Začetek vselej ob 19.30 uri.

RADIO

Nedelja, 29. 10.: 7.30 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 30. 10.: 14.15 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Glej, ne izgubi svetle smeri... — 18.00 Kulturni davek koroških Slovencev. (2.) — TOREK, 31. 10.: 14.15 Poročila, objave. — Slovenske umetne pesmi. — SREDA, 1. 11.: 7.30 Moja ura bo prišla morebiti že nocoj... — ČETRTEK, 2. 11.: 14.15 Poročila, objave. — O oporoki. — PETEK, 3. 11.: 14.15 Poročila, objave. — Pogled v moderno svetovno literaturo: O novem človeku. — SOBOTA, 4. 11.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — 18.25 Zgodbe izpod Obirja... (2.)

Oglašuj

v našem listu!

ugotovila, da niso okuženi po tuberkulozi in bacilu Bang. Vse živali so zavarovane od hleva do hleva. Za nadomestitev reagentov na tbc in bacila Bang z zdravimi živalmi nudi Kmetijska zbornica običajno podporo pri nakupu. Pojasnila pri Društvu rejcev alpskega lisastega goveda za Štajersko in Koroško, Celovec, tel. 48-11.

CELOVEC

(Razstava o taborišču v Ravensbrücku)

Avstrijska skupnost bivših internirank taborišča Ravensbrück prireja tudi v Celovcu razstavo o največjem koncentracijskem taborišču za ženske v Ravensbrücku za časa hitlerjanske Nemčije. Geslo razstave je »Mrtvim v spomin, živim v opomin«.

Razstava bo slovesno odprta dne 3. novembra ob 3. uri popoldne v dvorani IV Delavske zbornice. Trajala bo do 19. novembra. Kazali bodo tudi dokumentarne filme. Čas za obisk je od 9. do 18. ure.

Filmska ocena

Bistrica v Rožu. — Sobota, 28. 10.: Man nennt es Amore (V). — Film poln lažnivosti, ki ga odsvetujemo. — Nedelja, 29. 10.: Der Wunderpfarrer (II). — Razveseljiv film. Krava, ki daje mnogo mleka pomaga revni družini, da ji ni treba trpeti sile.

MODERNA MODNA OČALA

pri

K. Sekerka

Klagenfurt, 10.-Oktober-Straße (Prosenhof)

STADLER Möbel**Spieglein, Spieglein an der Wand...**

Ihr Schlafzimmer soll das schönste sein. In hell oder dunkel, mit und ohne Aufsatz einschließlich Matratzen und Bettumrandung finden Sie bei uns alles, was Sie sich wünschen.

- Unsere beste Reklame ist die ständig steigende Zahl zufriedener Kunden.
- Die Auswahl ist unübertroffen.
- Wir führen nach wie vor das günstigste Volks-Schlafzimmer.
- Besichtigen Sie unsere neue Teppich- und Vorhangstoffe-Abteilung.
- Beratung durch unsere Architekten und Zustellung mit eigenen Möbelautos kostenlos.
- Kreditgewährung zinsfrei durch Eigenfinanzierung und SW-Kredit bis 30 Monate.

Diese Vorteile bietet Ihnen Ihr

Haus der guten Möbel

KLAGENFURT, Theatergasse 4 . Tel. 50-24,52-62

— Sreda, 1. 11.: Der Mann der sterben muss (IV+). — Pred ozadjem grško-turške vojske se ponavlja pasijon. Film priporočamo.

Borovlje. — Sobota, 28. 10.: Wenn die Ehe zerbricht (IVb). — Film prikazuje spor, ki nastane zaradi obojestranske zakonske nezvestobe. Film temelji na napačnih naziranjih o zakonu. Za odrasle s premislekom. — Nedelja, 29. 10.: Der König der silbernen Berge (IIa). — Toni Sailer kot učitelj zimskega športa na Japonskem. — Torek, 31. 10.: Sindbad, der Seefahrer (IIa). — Sindbad išče skriti zaklad Aleksandra Velikega na Daljnem Vzhodu. — Sreda, 1. 11.: Im Namen einer Mutter (IVb). — Mlada mati mašuje umor nad svojim ediniim otrokom s tem, da ustrelji morilec, ki je bil radi nenormalnega duševnega stanja oproščen pred sodiščem. Za odrasle z resnim premislekom. — Četrtek, 2. 11.: Rauschgiftbanditen (IVa). — Ameriški gangsterski film z mnogimi mrličji. Za odrasle s premislekom.

Dobrla ves. — Sobota in nedelja, 28. in 29. 10.: Der brave Soldat Schwejk (IVb). — Veseloigra iz vojaškega življenja. Radi dvomljivih moralnih naziranj s premislekom.

Miklavčevo. — Nedelja, 29. 10.: Der grüne Bogenschütze (III). — Zabaven kriminalni film. Lov na neznanca.

Sinča ves. — Nedelja, 29. 10.: Strafbataillon 999 (IV). — Realističen film o uničenju nemškega kazenskega bataljona na ruski fronti.

Pliberk. — Sobota in nedelja, 28. in 29. 10.: Bis daß das Geld euch scheide (IVa). — Denar skvari značaj človeka, ki je postal bogat ter uniči tudi njegovo družino in bodočnost. — Torek, 31. 10. in sreda 1. 11.: Hannibal (III). Zgodovinski film. Vojskovodja iz Kartagine prekorači Alpe in premaga Rimljane. Vmes ljubezenska zgodba.

Gostinski obrati, gospodinje, pozor!

Že sedaj si po ugodnih cenah nabavite manjkajočo opremo

v trgovini s preprogami

RADLMAYR
VILLACH

Velika zaloga žimnic, zaves, talnih oblog in raznih drugih vrst blaga za opremo sob

Plačilne olajšave!